

No. of Printed Pages : 63**No. of Questions : 150****OTET
2013****PAPER - I****SET - A****FULL MARKS : 150****TIME : 2 HRS 30 MINUTES**Roll No.

--	--	--	--	--	--

ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ

୧. ଉଚ୍ଚ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀକୁ ସତର୍କତାର ସହ ପଡ଼ ।
୨. ପରୀକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କର ପ୍ରାର୍ଥିତ ସମୟକ (ଅସ୍ତ୍ରୀୟ) । ଯଦି କୌଣସି ପରୀକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ପର୍ମ ପୂରଣ କରିବା ସମୟରେ ଦେଇଥିବା ତଥ୍ୟ ଭୁଲ, ମିଥ୍ୟା କିମ୍ବା ଅସ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରମାଣିତ ହୁଏ, ତେବେ ପ୍ରାର୍ଥିତ ନାକତ ହୋଇଯିବ ।
୩. ପରାମା ଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରବେଶ ପତ୍ର ଓ ପ୍ରାୟୋଗିକ ପତ୍ର ସଂଗରେ ଆଣନ୍ତି । ପରାମା ଗୃହରେ ଆବଶ୍ୟକ ଛଳେ ଏହାକୁ ଉପଲ୍ଲାପନ କରନ୍ତୁ ।
୪. ଉପଲ୍ଲାପନ ଫର୍ଦ୍ଦରେ ନିରୀକ୍ଷକଙ୍କ ଉପଲ୍ଲିତିରେ ନିଜର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦସ୍ତଖତ କରନ୍ତୁ ।
୫. ଏମ. ଆର. ଫର୍ଦ୍ଦରେ ଥିବା ବୃତ୍ତକୁ କଳା କିମ୍ବା ନୀଳରଙ୍ଗର ବଳ ପରିଷ୍ଠ କଳମରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ କଳା / ନୀଳ କରନ୍ତୁ ।
୬. ନିଜର ରୋଲ ନମ୍ବର ନିର୍ଦ୍ଦାରିତ କୋଠରୀରେ ଠିକ୍ଭାବେ ଲେଖନ୍ତୁ ।
୭. ଏହି ପ୍ରଶ୍ନପତ୍ର ପୁଷ୍ଟିକାରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ନପାଇବା ପୂର୍ବରୁ ଖୋଲନ୍ତୁ ନାହିଁ ।
୮. କେବଳ କଳମ ଓ ପେନ୍‌ସିଲ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଚିନିଷ ପରୀକ୍ଷା ଗୃହ ଭିତରକୁ ନିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ ।
୯. ଇଲୋକ୍ନ୍‌ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଯନ୍ତ୍ରାଦି ଯଥା - କାଳକୁଳେଟର, ସ୍ଲାଇଡ଼ରୁଲର, ମୋବାଇଲ ଫୋନ୍, ଲାଇଟ୍‌ରୁଲର, କ୍ୟାମେରା ଇତ୍ୟାଦି ପରୀକ୍ଷା ଗୃହକୁ ନେବା ନିଷିଦ୍ଧି ।
୧୦. ଏହି ପୁଷ୍ଟିକାରେ ଲିଖିତ ପୃଷ୍ଠା ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ପ୍ରଶ୍ନପରିମା ଭଲ ଭାବରେ ଯାଞ୍ଚ କରିନାହିଁ । ଯଦି କିଛି ତୁଟି ଥାଏ ତେବେ ପାଞ୍ଚ ମିନିଟ୍ ଭିତରେ ଏହା ବଦଳରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ପୁଷ୍ଟିକା ନିରୀକ୍ଷକଙ୍କୁ ମାଗି ନିଅନ୍ତୁ । ପାଞ୍ଚ ମିନିଟ୍ ପରେ କୌଣସି ଆପରି ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ନାହିଁ ।
୧୧. କୌଣସି ପରୀକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କୁ ପରୀକ୍ଷା ଶେଷ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ପରୀକ୍ଷା ଗୃହ ଛାଡ଼ି ଯିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯିବନାହିଁ ।
୧୨. ଓଡ଼ିଶା ପରୀକ୍ଷା ପରିଚାଳନା ଆଇନ୍, ୧୯୮୮ ଅନୁସାରେ ପରୀକ୍ଷା ଗୃହରେ ଶୁଙ୍ଗଳା ରଖିବାକୁ ହେବ ।
୧୩. ପରୀକ୍ଷା ନିୟମ ଉଚ୍ଚ କଲେ, ପ୍ରାର୍ଥିତ ନାକତ କରିଦିଆଯିବ ।
୧୪. ପରୀକ୍ଷାର ଶେଷ ୨୦ ମିନିଟ୍ ମଧ୍ୟରେ ପରୀକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ ଶୌଚାଳ୍ୟକୁ ଯାଇପାରିବେନାହିଁ ।

INSTRUCTIONS

1. Read the instructions carefully.
2. The admission to the examination is provisional. In the event of any information furnished by the candidate found false / in-correct / incomplete or illegible detected at any stage, the candidature shall be rejected.
3. Please bring the admit card and the acknowledgement card for admission to the examination and produce the same as and when required.
4. Please put your full signature in the descriptive roll-sheet in presence of the invigilator.
5. **Darken the circles in the OMR Sheets completely with Blue / Black ball point pen only.**
6. Write your **Roll No.** correctly in the space provided.
7. Do not open this Booklet until instructed.
8. Do not take any other materials to the examination hall other than **pen and pencil**.
9. Electronic devices such as calculators, Slide rulers, cell phones, log tables, camera etc. not to be taken to the examination hall.
10. Please check the No. of printed pages, Questions Serial No. and in case of any discrepancy, exchange the same within **five minutes** and thereafter no complaint shall be entertained.
11. No candidate shall be permitted to leave the examination hall until the examination is over.
12. Discipline must be maintained in the examination hall as per the Odisha conduct of Examination Act 1988.
13. The candidature is liable for rejection in the event of any infringement of the instructions mentioned above.
14. The candidates are not allowed to go to toilet during the last twenty minutes of the examination.

ଶିଶୁ ବିକାଶ ଓ ଶିକ୍ଷା

CHILD DEVELOPMENT AND PEDAGOGY

ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଚାରୋଟି ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉତ୍ତର ଦିଆଯାଇଛି । ସେହି ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ୍ ଉତ୍ତରଟିକୁ ବାହି OMR ଫର୍ମର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବୃତ୍ତିକୁ କଳା / ନୀଳ ବଲ୍ ପାଏଣ୍ କଲମ ଦ୍ୱାରା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ କଳା କର ।

Each question has four possible / probable answers. Choose the correct answer from among them and darken the appropriate circle completely in the OMR Sheet with Blue / Black ball point pen.

1. ଆମ ରାଜ୍ୟର କେଉଁ ସଂଗ୍ରାୟ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତର ପାଇଁ ପାଠ୍ୟ ଖସଡ଼ା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥାଏ ?

(A) ଓପେପା (B) ଟି. ଇ. ଏବଂ ଏସ୍. ସି. ଇ. ଆର. ଟି

(C) ଏନ୍. ସି. ଟି. ଇ (D) ଇ. ଏଲ. ଟି. ଆଇ

Which organisation of our State prepares the courses of studies for the primary level?

2. ନିମ୍ନୋକ୍ତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଶିଶୁର ଶାରୀରିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧିକୁ ସୁଚାଉଛି ?

(A) ନକାରାମୁକ
(B) ପରିମାଣାମୁକ
(C) ଗଣାମୁକ
(D) ସକାରାମୁକ

Which one of the followings indicates child's physical growth ?

3. ‘ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜର ଭୁଲରୁ ହିଁ ଶିଖେ’ — ଏହା କେଉଁ ଶିକ୍ଷଣ ତତ୍ତ୍ଵ ଉପରେ ଆଧାରିତ ?
(A) ଯାନ୍ତୀଙ୍କ ଅନୁବନ୍ଧ   (B) ଅନ୍ତଃଦୃଷ୍ଟି   (C) ପ୍ରୟାନ୍ତପ୍ରମାଦ   (D) ସାପେକ୍ଷ ପ୍ରତିବର୍ତ୍ତନ

"Individual learns from his own mistakes" This statement is based on which learning theory

(A) Instrumental conditioning	(B) Insight
(C) Trial & Error	(D) Classical conditioning

4. ନିମ୍ନଲିଖିତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁ ତଥ୍ୟଟି ଠିକ୍ ହୁଅ ?

(A) ଅଭିଭୂତ ଏକ ଜୈବିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା	(B) ବିକାଶ ଏକ ପରିମାଣାମୂଳକ ପ୍ରକ୍ରିୟା
(C) ଶିକ୍ଷା ଏକ ଲକ୍ଷ୍ୟାଭିମୁଖୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା	(D) ଶିକ୍ଷଣ ଏକ ଆଢ଼ରଣଗତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପ୍ରକ୍ରିୟା

Which of the following statements is **not true** ?

(A) Growth is a biological process	(B) Development is a quantitative process
(C) Education is a goal-oriented process	(D) Learning is a process of behavioural changes

5. ବହୁବିକଳ୍ପ ପ୍ରଶ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିମ୍ନୋକ୍ତ କେଉଁ ତଥ୍ୟଟି ଠିକ୍ ହୁଅ ?

(A) ଅନଭିଜ୍ଞ ଶିକ୍ଷକ ମଧ୍ୟ ସହଜରେ ପ୍ରଶ୍ନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିପାରନ୍ତି	(B) ସମସ୍ତ ବିକଳ୍ପ ଉଭର ସମ୍ଭବ ମନେହୁଏ
(C) କମ୍ପ୍ୟୁଟର ମାଧ୍ୟମରେ ନିର୍ଭ୍ରଳ ଓ ଦ୍ଵୃତ ମୂଳ୍ୟାଯନ ହୋଇପାରେ	(D) ବିକଳ୍ପ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ଠିକ୍ ଉଭର ଅଟେ

Which of the following statement is **not true** in case of multiple choice questions ?

(A) Even an inexperienced teacher can prepare the questions easily	(B) All choices appear to be plausible
(C) Error-free and quick evaluation is possible by computer	(D) Only one of the choices is the correct answer

6. ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କର ଶୈଶିକ ଦୋଷ-ଦୂର୍ବଳତା କେଉଁ ପ୍ରକାର ମୂଳ୍ୟାଯନ ଦ୍ୱାରା ନିରୂପଣ କରାଯାଇଥାଏ ?

(A) ବ୍ୟବସ୍ଥାନ	(B) ସମାପ୍ତିସୂଚକ	(C) ନିରବଛିନ୍ନ	(D) ନୈଦାନିକ

What type of evaluation identifies learning deficiencies and difficulties of the learners ?

(A) Placement	(B) Summative	(C) Continuous	(D) Diagnostic

7. ଜଣେ ଛାତ୍ରର ପ୍ରକୃତ ବୟସ 7 ବର୍ଷ ଏବଂ ମାନସିକ ବୟସ ମଧ୍ୟ 7 ବର୍ଷ ହେଲେ ଛାତ୍ରଟି ନିମ୍ନୋକ୍ତ କେଉଁ ଶ୍ରେଣୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭେଦ ହେବ ?

- (A) ସାମାନ୍ୟ ବୁଦ୍ଧି ସମ୍ପନ୍ନ (B) ସାଧାରଣ ବୁଦ୍ଧି ସମ୍ପନ୍ନ (C) ବେଶୀ ବୁଦ୍ଧି ସମ୍ପନ୍ନ (D) ଅସାଧାରଣ ବୁଦ୍ଧି ସମ୍ପନ୍ନ

Both the chronological age and the mental age of a pupil is 7 years. He may be classified into which category ?

- (A) Below normal intelligence (B) Normal intelligence

- (C) Superior intelligence (D) Genius

8. ସୁନ୍ଖ ତତ୍ତ୍ଵବଳନା ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ କେଉଁଠି ଅନ୍ୟ ଚିନ୍ମୋଟି ଠାରୁ ଭିନ୍ନ ?

- (A) ବିନ୍ଦୁ ସଂଯୋଗୀକରଣ (B) ଶ୍ରୀତ ଲିଖନ

- (C) ହଞ୍ଚାକ୍ଷର ଲିଖନ (D) ଫଳ ଓ ପନିପରିବା ପୃଥକୀକରଣ

Which is different from the **other three** with respect to fine motor Movement ?

- (A) Dot Joining (B) Dictation

- (C) Handwriting (D) Separation of fruits and vegetables

9. ‘ପ୍ରାକ ପ୍ରାଥମିକ ଶକ୍ତି’ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ସମୟରେ ଅକ୍ଷର ଲେଖିବା ଓ ବଡ଼ ପାଟିରେ ପଡ଼ିବା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥାଏ — ଏହା କେଉଁ ଶିକ୍ଷଣ ତତ୍ତ୍ଵ ଉପରେ ଆଧାରିତ ?

- (A) ପ୍ରୟାୟପଦିକ ଶକ୍ତି (B) ଅନୁବନ୍ଧ

- (C) ଅନୁଭବିତ ଶକ୍ତି (D) ଅନୁକରଣ

At the pre-primary stage reading aloud while writing is given importance. This is based on which theory of learning ?

- (A) Trial & Error (B) Conditioning

- (C) Insight (D) Imitation

10. ପ୍ରଶ୍ନ-ପତ୍ର ନଷ୍ଟା ପ୍ରସ୍ତୁତି ସମୟରେ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ମଧ୍ୟରୁ କାହାକୁ ବିଢ଼ାରକୁ ନିଆୟାଇନଥାଏ ?

- (A) ପ୍ରସଙ୍ଗ (B) ଶୈଖିକ ଉଦେଶ୍ୟ (C) ପ୍ରଶ୍ନର ପ୍ରକାରଭେଦ (D) ଶିକ୍ଷାଦାନ ସମୟ

Which one of the following is not taken into consideration while preparing the blue-print of a test ?

(A) Topic	(B) Instructional objectives
(C) From of questions	(D) Teaching time

11. ମନୋବିଜ୍ଞାନ ହେଉଛି _____ ।

(A) ଆମ୍ବା ସମ୍ପର୍କୀୟ ବିଜ୍ଞାନ	(B) ମନସମ୍ପର୍କୀୟ ବିଜ୍ଞାନ
(C) ଚେତନା ସମ୍ପର୍କୀୟ ବିଜ୍ଞାନ	(D) ଆଚରଣ ସମ୍ପର୍କୀୟ ବିଜ୍ଞାନ

Psychology is a _____.

(A) science of soul	(B) science of mind
(C) science of consciousness	(D) science of behaviour

12. କେଉଁଟି ଅଭିପ୍ରେରଣାର ଏକ ଉପାଦାନ ନୁହେଁ ?

(A) ପୂର୍ବାର	(B) ପ୍ରୋଷ୍ଠାହନ	(C) ପ୍ରଶଂସା	(D) ଅଭ୍ୟାସୀକରଣ

Which is not a factor of motivation ?

(A) Prize	(B) Incentive	(C) Praise	(D) Practice

13. ୨ ରୁ ଓ କର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅବସ୍ଥାକୁ କ'ଣ କୁହାଯାଏ ?

(A) ଆଦ୍ୟ ବାଲ୍ୟାବସ୍ଥା	(B) ଶୈଶବାବସ୍ଥା	(C) ପ୍ରାତି ବାଲ୍ୟାବସ୍ଥା	(D) ପ୍ରାକ୍ କୌଣସିବସ୍ଥା

What is the stage from 2 to 6 years called ?

(A) Pre-childhood	(B) Infancy
(C) Later childhood	(D) Pre-adolescence

14. ନିମ୍ନୋକ୍ତ କେଉଁ ପଢ଼ି ଦ୍ୱାରା ମୁଖ୍ୟତଃ ଶିକ୍ଷକ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କର ଗୋଷ୍ଠୀଗତ ଆଚରଣ ଅଧ୍ୟନ କରିଥା'ନ୍ତି ?

(A) ସାକ୍ଷାତକାର	(B) ସଂପରୀକ୍ଷଣ
(C) ବ୍ୟକ୍ତି ଅଧ୍ୟନ	(D) ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ

The teacher studies pupils group behaviour mainly by which of the following methods?

15. କେଉଁଟି ଶିଶୁର ଆବେଗକୁ ସୁରକ୍ଷାଏ ନାହିଁ ?

Which one does not indicate child's emotion ?

16. ଶିଶୁ ନିଜେ ନ ଖେଳି ଅନ୍ୟର ଖେଳଦେଖି ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରିବାକୁ କେଉଁ ପ୍ରକାର କ୍ରୀଡ଼ା କୁହାଯାଏ ?

- (A) ସକ୍ରିୟ (B) ମୁଣ୍ଡ
(C) ନିଷ୍ଠିୟ (D) ନିଷ୍ଠାନ୍ତିତ

What type of game is it called when a child derives pleasure by watching others playing instead of playing himself ?

17. କେଉଁଟି ବୌଦ୍ଧିକ ବିକାଶର ଉପାଦାନ ନୁହେଁ ?

- (A) ସୃଜନ ଶକ୍ତି   (B) ସହନ ଶକ୍ତି   (C) ଚିତ୍ରନ ଶକ୍ତି   (D) କଞ୍ଚନା ଶକ୍ତି

Which one is not an element of intellectual development ?

18. “ମନର ବିଶ୍ଲେଷଣାମୂଳକ ଓ ସଂଶୋଷଣାମୂଳକ ସାମର୍ଥ୍ୟକୁ ବୃଦ୍ଧି କୁହାଯାଏ” — ଏହାର ପ୍ରବତ୍ତା କିଏ ?

- (A) ସିମ୍ବରମ୍ୟାର
(B) ଜିନ୍ ପିଆଜେ
(C) ଗାଲଟନ
(D) ଟରମାନ୍

“Analytic and Synthetic abilities of mind is called intelligence” — who propounded this theory ?

- (A) Spearman
(B) Jean Piaget
(C) Galton
(D) Torman

19. ନିମ୍ନୋକ୍ତ କେଉଁ ଶ୍ରେଣୀର ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ “ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଗୋଷ୍ଠୀ” ଶ୍ରେଣୀ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୁହଁଛି ?

- (A) ମନ୍ଦର
(B) ଅନଗ୍ରସର
(C) ସାଧାରଣ
(D) ପ୍ରତିଭାଶାଳୀ

Which class of learners are not included under “Exceptional Category” ?

- (A) Slow
(B) Retarded
(C) Normal
(D) Gifted

20. ନିମ୍ନୋକ୍ତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ପାଠ୍ୟାପକରଣ ବ୍ୟବହାରର ଏକ ଉପଯୋଗିତା ନୁହଁ ?

- (A) ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ବିଷୟଗତ ଜ୍ଞାନ ବୃଦ୍ଧି କରିବା
(B) ଶିକ୍ଷଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସହଜ କରିବା
(C) ଶିଶୁର ପାଠ୍ୟବସ୍ତୁ ପ୍ରତି ଆଗ୍ରହ ସୃଷ୍ଟି କରିବା
(D) ପାଠ୍ୟବସ୍ତୁ ସମକ୍ଷରେ ବାପ୍ତବ ଜ୍ଞାନ ଦେବା

Which one of the followings is not a merit of use of teaching aids ?

- (A) Enhancing content knowledge of the teacher
(B) Making learning process easier
(C) Creating interest of the child for the topic
(D) Imparting concrete knowledge relating to the topic

21. ଦୃଶ୍ୟ ଶ୍ରାବ୍ୟ ଉପକରଣ ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ନିମ୍ନୋକ୍ତ କେଉଁଟି ସାଧୁତ ହୋଇଥାଏ ?

(A) ଦୃଷ୍ଟିଶକ୍ତି ଶାଖିତ ହୁଏ	(B) ଦେଖିବା-ଶୁଣିବା ମଧ୍ୟରେ ସମନ୍ବ୍ୟ ପାପନ ହୁଏ
(C) ଶ୍ରବଣଶକ୍ତି ଶାଖିତ ହୁଏ	(D) ଉଭୟ ଦୃଷ୍ଟି ଓ ଶ୍ରବଣ ଶକ୍ତି ଶାଖିତ ହୁଏ

Which of the following is achieved by the use of Audio-Visual Aids ?

(A) Eyesight is sharpened	
(B) Visual and Auditory coordination is established	
(C) Hearing is sharpened	
(D) Both hearing and eyesight are sharpened	

22. ନିମ୍ନୋକ୍ତ କେଉଁଟି ପାରଦର୍ଶିତା ଶିକ୍ଷଣର ଏକ ଉପାଦାନ ନୁହେଁ ?

(A) ବିକଳ୍ପ ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକର ବ୍ୟବହାର	(B) ବିକଳ୍ପ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପଢ଼ି
(C) ଶିଶୁକୈନ୍ଦ୍ରିକ ଶିକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟ	(D) ଦଳଗତ ଶିକ୍ଷାଦାନ

Which one of the following is not an element of mastery learning ?

(A) Use of alternate text-book	(B) Alternate methods of teaching
(C) Child-centred learning activity	(D) Group teaching

23. ଜଣେ ଛାତ୍ର ଗୃହକାର୍ଯ୍ୟ କରିବାବେଳେ ଗୋଟିଏ ଗଣିତ ପ୍ରଶ୍ନ ଠିକ୍ ସମାଧାନ କରି ବେଶ ଆନନ୍ଦ ପାଇଲା ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରଶ୍ନ ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କଲା — ଏହା ଶିକ୍ଷଣର କେଉଁ ନିୟମ ଉପରେ ଆଧାରିତ ?

(A) ଅଭ୍ୟାସ	(B) ପ୍ରସ୍ତୁତି	(C) ସାହୁଶ୍ୟ	(D) ଫଳାଫଳ

A student derived immense pleasure by solving a mathematical problem correctly while doing homework and became interested to solve the next problem — This is based on which law of learning ?

(A) Law of readiness	(B) Law of exercise
(C) Law of similarity	(D) Law of effect

24. ନିମ୍ନୋକ୍ତ କେଉଁଟି ନିରବିଜ୍ଞନ ସଂବ୍ୟାପକ ମୂଳ୍ୟାୟନ ଦ୍ୱାରା ପରିମାପ କରାଯାଇଥାଏ ?
- (A) ସାମଗ୍ରିକ ବିକାଶ
  - (B) ସ୍ମୃତିନଶ୍ଚିର ବିକାଶ
  - (C) ଅଭିଜ୍ଞତାର ବିକାଶ
  - (D) କେନ୍ଦ୍ରାପସାରୀ ଚିନ୍ତନର ବିକାଶ

Which one of the following is measured by continuous comprehensive evaluation ?

- (A) Holistic development
- (B) Development of creativity
- (C) Development of experience
- (D) Development of divergent thinking

25. ଜଣେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀର ବର୍ତ୍ତମାନର ଶୈଖିକ ସଫଳତାରୁ ଉବିଷ୍ୟତରେ ତା'ର ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦକ୍ଷତା ଓ ସଫଳତା ଆକଳନ କରିବା ନିମନ୍ତେ କେଉଁ ପରୀକ୍ଷଣ କରାଯାଇଥାଏ ?
- (A) ଅଭିଯୋଗ୍ୟତା ପରୀକ୍ଷଣ
  - (B) କୃତୀ ପରୀକ୍ଷଣ
  - (C) ଏକକ ପରୀକ୍ଷଣ
  - (D) ମନୋବ୍ରତ ପରୀକ୍ଷଣ

Which test is conducted to estimate the future efficiency and achievement of a student based on his present educational achievements ?

- (A) Aptitude test
- (B) Achievement test
- (C) Unit test
- (D) Attitude test

26. ନିମ୍ନୋକ୍ତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଏକ ମାତ୍ରାସୂଚକ ପାଠ୍ୟାୟକରଣ ଅଟେ ?
- (A) କଳାପଟା
  - (B) ପ୍ରଦର୍ଶନ ବୋର୍ଡ
  - (C) ଛିର ଛବି
  - (D) ପ୍ରତିରୂପ

Which of the following is a dimensional teaching aid ?

- (A) Black Board
- (B) Display Board
- (C) Still Picture
- (D) Model

27. ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଲୟର ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ ମୁଖ୍ୟତ୍ୟ ନିମ୍ନୋକ୍ତ କେଉଁ ଉପାୟ ଦ୍ୱାରା ଅଭିଜ୍ଞତା ଅର୍ଜନ କରିଥା'ଛି ?
- (A) ବାସ୍ତବ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ
  - (B) ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଶୁଣି
  - (C) ଅନୁକରଣ
  - (D) କାନ୍ତିକ ବିନ୍ଦନ

By which of the following methods the pupils of primary school mainly gain experience ?

- (A) Concrete observation
- (B) Hearing from others
- (C) Imitation
- (D) Imaginary thinking

28. ନିମ୍ନୋକ୍ତ କେଉଁଟି କାର୍ଯ୍ୟ-ପଦ୍ଧତି ଉଭିକ ଶିକ୍ଷଣର ଏକ ଉପାଦାନ ନୁହେଁ ?

(A) ଅର୍ଥବୋଧକ ଶିକ୍ଷଣ	(B) ଅପେକ୍ଷାକୃତ ସ୍ଥାୟୀ ଶିକ୍ଷଣ
(C) ଶିକ୍ଷକ ଖୁବ ସକ୍ରିୟ	(D) ଆନନ୍ଦଦାୟୀ ଶିକ୍ଷଣ

Which of the following is not an element of activity-based learning ?

(A) Meaningful learning	(B) Relatively permanent learning
(C) Very active teacher	(D) Pleasant learning

29. ନିମ୍ନୋକ୍ତ କେଉଁଟି ବହୁଶ୍ରେଣୀୟ ଶିକ୍ଷାଦାନ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଏକ ଦୈଶ୍ୟ ନୁହେଁ ?

(A) ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ ଏକ ସମୟରେ ଏକାଧୁକ ଶ୍ରେଣୀରେ ଶିକ୍ଷାଦାନ କରନ୍ତି
(B) ଶିକ୍ଷକ ଗୋଟିଏ ଶ୍ରେଣୀରେ ପାଠଦେଇ ଅନ୍ୟଶ୍ରେଣୀରେ ଶିକ୍ଷାଦାନ କରନ୍ତି
(C) ଶିକ୍ଷକ କ୍ରମାନ୍ତରରେ ଗୋଟିଏ ପରେ ଗୋଟିଏ ଶ୍ରେଣୀରେ ଶିକ୍ଷାଦାନ କରନ୍ତି
(D) ଗୋଟିଏ ଶ୍ରେଣୀରେ ମନିଟର ଦ୍ୱାରା ଶୁଳ୍କାଳୀ ରକ୍ଷା କରନ୍ତି

Which of the following is not a characteristic of multi-grade teaching ?

(A) One teacher teaches simultaneously in more than one class
(B) The teacher gives task in one class and teaches in the other class
(C) The teacher teaches in both the classes serially
(D) While teaching in one class maintains discipline in the other class through the monitor

30. କେଉଁଟି ସ୍ଵଜନାମ୍ବକ ଚିତ୍ରନର ଏକ ଉପାଦାନ ନୁହେଁ ?

(A) କେନ୍ଦ୍ରାପସାରୀ ଚିତ୍ରନ	(B) କେନ୍ଦ୍ରାଭିମୂଖୀ ଚିତ୍ରନ	(C) ନମନୀୟ ଚିତ୍ରନ	(D) ନୂତନତତ୍ତ୍ଵ ଚିତ୍ରନ

Which is not a component of creative thinking ?

(A) Divergent thinking	(B) Convergent thinking
(C) Flexible thinking	(D) Novel thinking

M. I. L. (ODIA)

ନିମ୍ନ ପ୍ରଦର ଅନୁଲେଖଟି ପାଠକରି ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରଶ୍ନ (ନଂ ୩୧ ରୁ ୩୫ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ) ଗୁଡ଼ିକର ଉଭର ଦିଅ ।

‘ଶିକ୍ଷା’ ଏହି କଥାଟି ସହଜ ଓ ସରଳ ଏବଂ ସର୍ବଦା ଶୁଣା ଯିବାରେ ଅଛି ସାଧାରଣପରି ବୋଧହୁଏ । କିନ୍ତୁ ବସ୍ତୁତଃ ଏହାଠାରୁ ବଳି ମାନବଚିନ୍ତା ପକ୍ଷରେ ଗୁରୁତର ବିଷୟ କିଛି ନାହିଁ । ସମସ୍ତ ସଭ୍ୟ ଜାତିର ଅସାଧାରଣ ମନୀଷୀଗଣ ଏଥୁର ଉନ୍ନତି ଓ ଆଲୋଚନାରେ ଜୀବନ ଦେଇ ଅଛନ୍ତି । ଦେଶହିତେଷୀ ମନୀଷୀମାନେ ଏହାକୁ ସମସ୍ତ କଲ୍ୟାଣକର ନିଦାନ ବୋଲି ଜାଣି ଏଥୁର ଉନ୍ନତି ଓ ପ୍ରସାର ନିମାନ୍ତେ ବିହିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥାଆନ୍ତି । ଜାପାନ ସମ୍ବାଦ ୧୮୭୭ରେ ଯେଉଁଦିନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ - “ଜାପାନ ଦେଶରେ ଏପରି ଗ୍ରାମ ରହିବନାହିଁ, ଯହିଁରେ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ ଅଙ୍ଗ ରହିବ : ସେହିଦିନ ଜାପାନର ଜାତୀୟ ଉନ୍ନତିର ମୂଳଭିତ୍ତି ପଡ଼ିଲା ଏବଂ ଏହି କେତେକବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଜାପାନ ଯେ ଅଭାବନୀୟ ଆଶ୍ୱର୍ୟଜନକ ଉନ୍ନତି ସାଧନ କରିଅଛି, ତାହା ଏହି ଭିତ୍ତି ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ଆୟମାନଙ୍କର ଦୟାକୁ ଗର୍ଭର୍ତ୍ତମେଣ୍ଟ କେବେ ସେପରି ଘୋଷଣା ପ୍ରଚାରିତ କରିବେ, ଭଗବାନ ଜାଣନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସ୍ଵକ୍ଷରାବରେ ଘୋଷଣା ନଦେଲେ ହେଁ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାର୍ବଜନୀନ ଶିକ୍ଷା ଯେ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର କଲ୍ୟାଣ ପକ୍ଷରେ ଏକାତ୍ମ ଆବଶ୍ୟକ, ତାହା ଉଜକର୍ତ୍ତପକ୍ଷମାନେ ବହୁବାର ପ୍ରକାଶ କରିଅଛନ୍ତି ।”

31. ‘ଶିକ୍ଷା’ ଶବ୍ଦଟି ସାଧାରଣ ମନେହୁଏ, କାରଣ —

- (A) ଏହି ଦେଶରେ ସମସ୍ତେ ଶିକ୍ଷିତ ହୋଇଗଲେଣି
- (B) ମନୀଷୀମାନେ ଶିକ୍ଷା ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କଲେଣି
- (C) ସବୁବେଳେ ଶିକ୍ଷାକଥା ଶୁଣାଯାଉଥିବାରୁ
- (D) ସମସ୍ତେ ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବାରୁ

32. ଜାପାନଦେଶ ଉନ୍ନତିର ଶାର୍କର୍ତ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିବାର କାରଣ —

- (A) ଜାପାନ ସମ୍ବାଦ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବାରୁ
- (B) ‘ସମସ୍ତେ ଶିକ୍ଷାଲାଭ କରନ୍ତୁ’ ସମ୍ବାଦଙ୍କ ଏହି ଆଦେଶ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାରୁ
- (C) ଜାପାନରେ ଶିକ୍ଷା ବିଷୟରେ ସମସ୍ତେ ଆଲୋଚନା କରୁଥିବାରୁ
- (D) ଜାପାନ ସଭ୍ୟଜାତି ହୋଇଥିବାରୁ

33. ଶିକ୍ଷାକୁ ସାର୍ବଜନୀନ କରାଗଲେ -

- (A) ସାମ୍ରାଜ୍ୟର କଲ୍ୟାଣ ହୋଇପାରିବ
- (B) ଗର୍ଭର୍ତ୍ତମେଣ୍ଟର ଉନ୍ନତି ହୋଇପାରିବ
- (C) ଉଜକର୍ତ୍ତପକ୍ଷ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବେ
- (D) ରାଜନୈତିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିବ

34. ନିମ୍ନୋକ୍ତ କେଉଁ କଥାକୁ ଉଚ୍ଚକର୍ତ୍ତପକ୍ଷ ବାରମ୍ବାର ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ?

- (A) ମନୀଷୀମାନେ ଦେଶହିତ ଚିନ୍ତାକରନ୍ତୁ
- (B) ପ୍ରଜାମାନେ ଶିକ୍ଷାବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରନ୍ତୁ
- (C) ଶିକ୍ଷାକୁ ସାର୍ବଜନୀନ କରାଯାଉ
- (D) ଗର୍ଭର୍ଷମେଣ୍ଟ ଆଶ୍ୱର୍ୟଜନକ ଉନ୍ନତିକରୁ

35. ଏହି ଅନୁଲେଖଦର୍ଶିରେ ‘ଆଭାବନୀୟ’ ଶବ୍ଦଟି ନିମ୍ନୋକ୍ତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁ ଅର୍ଥରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି ?

(A) ବହୁଦର୍ଶୀ	(B) ଆଭାବଗ୍ରୂପ୍
(C) ଅବିଦ୍ୟମାନତା	(D) ଯାହା ଆଦୋଭାବି ହୁଏ ନାହିଁ

କବିତାଟି ପଡ଼ି ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରଶ୍ନ (ନଂ ୩୭ ରୁ ୪୦) ଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଦିଅ :

ଅନନ୍ତଅପାର ତୁହିରେ ମହା ଆକାଶ

ପୃଥିବୀର କୀଟ ମୁହିଁ ଶୁଦ୍ଧବୁଦ୍ଧି ନର ।

କି ମହାନ୍ କି ଗମ୍ଭୀର ତୋହର ପ୍ରକାଶ

ଭାବିଲେ ପ୍ରବନ୍ଧଚିତ୍ର ହୁଅଇ ମୋହର ।

ନଥୁଲାରେ ଯେତେବେଳେ ବିଚିତ୍ର ଭୁବନ

ନ ଥୁଲା ଏ ସ୍ମୃତ୍ୟ-ଚନ୍ଦ୍ର-ଗ୍ରହ-ତାରାବଳୀ ।

ନ ଥୁଲା ଧରଣୀ ଏହି ଭୂତ-ନିକେତନ

ଅନନ୍ତ ଅଷାରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଥୁଲା ସର୍ ଛଳୀ ।

ଅନନ୍ତ ନିବିଡ଼ ଘୋର ଅନ୍ଧକାରମୟ

ଥୁଲା ବିଶ୍ଵ ରୂପରେଖ-ଶୁନ୍ୟ ନିରାକାର ।

ନିସ୍ତରଙ୍ଗ ଥୁଲା ଯେବେ ଅନନ୍ତ ସମୟ

ଘରନାବିହୀନ ଘୋର କାଳ-ପାରାବାର ।

ନଥୁଲା ଯେକାଳେ ସୃଷ୍ଟି-ଲୀଳା ଜଗତର

କେବଳ ଜାଗ୍ରତ ଥିଲେ ଅନାଦି କାରଣ ।

ଦେଶ କାଳାତୀତ ବାକ୍ୟ-ମନ-ଅଗୋଚର

ଅନନ୍ତ ଚେତନ୍ୟମୟ ବ୍ରହ୍ମ-ସନାତନ

ସେ କାଳରେ ଅବଲମ୍ବି ଅନାଦି କାରଣେ

ଅସୀମ ଆକାଶ, ତୁହି ମହାମହିମାରେ

(ସେ ମହିମା, ପ୍ରବନ୍ଧ ଚିତ୍ର ଯାହାର ଚିନ୍ତନେ !)

ବିରାଜିତ ଥିଲୁ ବେଢ଼ି ଅନନ୍ତ ଅଷାରେ ।

36. ଆକାଶର ବ୍ୟାପ୍ତି ନିମ୍ନୋକ୍ତ କେଉଁ ପଦରୁ ଜଣାପଡ଼େ ?

- (A) ଗସ୍ତୀ
- (B) ମହାନ୍
- (C) ଅନନ୍ତ
- (D) ଶ୍ରବ୍ଧ

37. କେଉଁ ସମୟରେ ଅନନ୍ତ ଅନ୍ତକାର ବ୍ୟାପି ରହିଥିଲା ବୋଲି କବିତାରେ କୁହାଯାଇଛି ?

- (A) ଯେତେବେଳେ କେବଳ ପୃଥ୍ବୀ ନ ଥିଲା
- (B) ଯେତେବେଳେ କେବଳ ଗ୍ରୁହମାନେ ନ ଥିଲେ
- (C) ଯେତେବେଳେ କେବଳ ସୂର୍ଯ୍ୟଚନ୍ଦ୍ର ନ ଥିଲେ
- (D) ଯେତେବେଳେ ବିଚିତ୍ର ଛୁବନ, ସୂର୍ଯ୍ୟଚନ୍ଦ୍ର ଗ୍ରୁହ ତାରା ଓ ପୃଥ୍ବୀ ନ ଥିଲେ

38. ନିମ୍ନୋକ୍ତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ‘କାଳ-ପାରାବାର’ ପଦଟିର ବିଶେଷଣ ?

- (A) ଶୁନ୍ୟ-ନିରାକାର
- (B) ଘଟନାବିହୀନ
- (C) ନିଷ୍ଠରଙ୍ଗ
- (D) ଅନନ୍ତକାରମୟ

39. କେଉଁ ଶବ୍ଦଟି ‘ଅନାଦିକାରଣ’ ଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇ ନାହିଁ ?

- (A) ବ୍ରହ୍ମ-ସନାତନ
- (B) ଦେଶକାଳୀତୀତ
- (C) ବାକ୍ୟ-ମନ ଅଗୋଚର
- (D) ଅନନ୍ତ ଅନ୍ତର

40. ଏହି କବିତାଟିକୁ ଶ୍ରେଣୀକଷରେ ଶିକ୍ଷାଦାନ କରାଗଲେ ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀମାନେ -

- (A) ଆକାଶପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତିଶୀଳ ହେବେ
- (B) ଆକାଶର ବ୍ୟାପକତା ଓ ଐଶ୍ୱରିକ ସତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଧିକ ଭାବିବାର ଅବକାଶ ପାଇବେ
- (C) ଆକାଶରେ ସୂର୍ଯ୍ୟ-ଚନ୍ଦ୍ର-ଗ୍ରୁହ-ନକ୍ଷତ୍ରାଦିଙ୍କୁ ଅନୁଧାନ କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇବେ
- (D) ପରଚର୍ଚୀ କାଳରେ ଆକାଶରେ ଏକ ସ୍ଵୁଦର ବର୍ଣ୍ଣନା କରିପାରିବେ

41. ନିମ୍ନୋକ୍ତମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରାକ ପ୍ରାଥମିକ ପ୍ରତିକରଣରେ ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀମାନେ ମାତୃଭାଷା ମାଧ୍ୟମରେ ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ ନିମନ୍ତେ କେଉଁ ଉକ୍ତି ପ୍ରମୁଖ୍ୟ ହୁଅଛେ ?

- (A) ଗଦ୍ୟ, ପଦ୍ୟ, ବ୍ୟାକରଣ, ପତ୍ରଲିଖନ, ଦରଖାସ୍ତ ଇତ୍ୟାଦି ଲେଖିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ

- (B) ବଜ୍ଞା ଓ ଶ୍ରୋତା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସଂପର୍କକୁ ଦୃଢ଼ୀଭୂତ କରିଥାଏ
 (C) ସଂସ୍କୃତି, ରୀତିନୀତି, ଆଦର୍ଶ, ପରମାଣୁ ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନଲାଭ କରିଥାଏ
 (D) ଧାଡ଼ି, ଅନୁପାତ ଇତ୍ୟାଦି ରକ୍ଷାକରି ଲେଖିବାରେ ସହାୟତା କରିଥାଏ
42. କେଉଁଟିକୁ ପଦ୍ୟଶିଳ୍ପାଦାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ପାରିବ ?
 (A) ସୌନ୍ଦର୍ୟବୋଧର ବିକାଶ (B) ବ୍ୟାକରଣ ଜ୍ଞାନର ଅଭିଭୂତି
 (C) ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ବହି ଓ ସମାଦପତ୍ର ପଠନରେ ଆଗ୍ରହ (D) ଚିତ୍ର ଦେଖି ସଂପର୍କ ସ୍ଥାପନ
43. ନିମ୍ନୋକ୍ତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁ ଉଚ୍ଚିତି ବହୁଭାଷୀ ପରିଚିତିରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ପଠନ ଓ ଭାବ ଗ୍ରହଣରେ ଥିବା ଅସୁବିଧାରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ ?
 (A) ଶୁଣିବା, କହିବା, ପଡ଼ିବା ଓ ଲେଖିବା ଦକ୍ଷତାରେ ଅଭିଭୂତି ହାସଳ କରିବା
 (B) ଭାଷାଗତ କୌଣସି ହାସଳ ଓ ତାହିକ ପଠନରେ ଦକ୍ଷତା ହାସଳ କରିବା
 (C) ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକକୁ ଆଂଶିକ ବୁଝିପାରିବା ମାତ୍ର ସରଳ ପ୍ରଶ୍ନର ଉଭର ଦେଇ ନ ପାରିବା
 (D) ପଠିତାଙ୍ଗର ସାରକଥା, ନୀତିଶିଳ୍ପୀ ଇତ୍ୟାଦିକୁ ସହଜରେ ବୁଝିପାରିବା
44. ‘ଅ’ ଲଗାଇ ବିପରୀତ ଅର୍ଥସୂଚକ ଶବ୍ଦ ଲେଖ । (ସମର୍ଥ, ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଦିନ, ଦେଖା)
 ଏହା ନିମ୍ନୋକ୍ତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁ ପ୍ରକାର ପ୍ରଶ୍ନର ଅନ୍ତର୍ଗତ ?
 (A) ଷୁଦ୍ର ଉଭରମୂଳକ (B) ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉଭରମୂଳକ
 (C) ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଭରମୂଳକ (D) ମୋଳକ ପ୍ରଶ୍ନ
45. କେଉଁ ବାକ୍ୟଟି ପୁନଃସଂକରଣ ପ୍ରଶ୍ନର ଅନ୍ତର୍ଗତ ?
 (A) ଗାଇ, ମେଘା, ଛେଳି, ବଳଦ, ହରିଶ । (B) ମା’ଙ୍କ ଭାଇକୁ ମଉସା ଡକାଯାଏ ।
 (C) ଯେପରି ବିଜ୍ଞାନ-ବୈଜ୍ଞାନିକ ସେପରି ଭୂଗୋଳ — ? (D) ଭଲପାଏ ଜନ୍ମଭୂମିକୁ ମୁଁ ମୋ ।
46. ବାକ୍ୟଲେଖିଲା ବେଳେ କମା (,) ଠାରୁ ଚିକିଏ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ବିରାମର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲେ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁ ବିରାମ ଚିହ୍ନର ବ୍ୟବହାର କରାଯିବ ?
 (A) କୋଳନ୍ (:) (B) ସେମିକୋଳନ୍ (;)
 (C) ଉଚ୍ଚତି (“ ”) (D) ହାଇପେନ୍ (-)

47. ନିମ୍ନପ୍ରଦତ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନଟି କେଉଁ ପ୍ରକାରର ପ୍ରଶ୍ନ ? ବନ୍ଧନୀ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକରୁ ଫୁଲ ଓ ଫଳର ନାମ ଅଳଗା କରି ଦେଇଲୁ ଯାଏ ।
(A) ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ମୂଳକ   (B) ବର୍ଗୀକରଣ ମୂଳକ   (C) ପୁନଃସଙ୍ଗୀକରଣ   (D) ସତ୍ୟାସତ୍ୟମୂଳକ

48. ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀ ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀମାନଙ୍କୁ କେତେକ ଅକ୍ଷର ଲେଖାଥିବା ଚାହୁଁ ଦେଇ ଅକ୍ଷର ଗୁଡ଼ିକୁ ଯୋଡ଼ି ନୂତନ ଶବ୍ଦ ଗଠନ କରିବାକୁ କୁହାଗଲା । ଏହି ପକ୍ଷିଯାଟିକୁ _____ କୁହାଯାଏ ।
(A) ପୁନଃସଙ୍ଗୀକରଣ   (B) ଚିହ୍ନଟୀକରଣ   (C) ମନୋନୟନ   (D) ମୋଳକ

49. ‘ପଞ୍ଚାଏଛେଳି’ ସଂୟୁକ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣ ‘ଞ୍ଜ’ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଠିକ୍ ?
(A) ଓ + ର + ଝ   (B) ଓ + ଝ + ର   (C) ଓ + ଝ   (D) ଓ + ଜ

50. ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କ ଭାଷା ଅବବୋଧନ ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି ନିମନ୍ତେ ନିମ୍ନୋକ୍ତ କେଉଁ ପ୍ରକାର ପଠନଟି ଆବଶ୍ୟକ ?
(A) ନୀରବପଠନ   (B) ବ୍ୱାଚପଠନ   (C) ଉଚ୍ଚପଠନ   (D) ଦଳଗତପଠନ

51. ପ୍ରାଥମିକ ଶ୍ରେଣୀ ଦେଖାଇ ଶିକ୍ଷାଦାନ କରାଗଲେ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଉଚ୍ଚମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଯଥାର୍ଥ ବାଛ ।
(A) ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ବିନା ସହାୟତାରେ ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀମାନେ ପଠନ କରି ପାରିବେ ।
(B) ଜାଣିଥିବା-ଉଲଳାଗୁଥିବା ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ଉଚ୍ଚାରଣ କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇବେ ।
(C) ବର୍ଣ୍ଣମାଳା ସହିତ ଖୁବଶୀଘ୍ର ପରିଚିତ ହୋଇପାରିବେ ।
(D) ଛବିକୁ ଦେଖି ଆନନ୍ଦିତ ହେବେ ।

52. ଭାଷାଶିକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ କେଉଁଟି ସହାୟକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୁହେଁ ?
(A) ଶବ୍ଦାନ୍ତ ଖେଳ   (B) ଶବ୍ଦଗଠନ ଖେଳ
(C) ବନାନ ଖେଳ   (D) ଲୁହୁ ଖେଳ

53. ‘ଆମ ଅଞ୍ଚଳର ଭୂମିରୂପ’ ପ୍ରସଂଗଟି ପଡ଼ାଇବାର ବିଶେଷ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେବ –
(A) କୃଷିପ୍ରତି ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀମାନେ ଆଗ୍ରହୀ ହେବେ
(B) କୃଷି ଅପିସରଙ୍କ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତାର ସୁଯୋଗ ପାଇବେ
(C) ଚାକିରୀପ୍ରତି ଆଗ୍ରହୀ ନ ହୋଇ କୃଷିଦ୍ୱାରା ସ୍ଵାବଳମ୍ବନ ହେବାକୁ ଯନ୍ତ୍ରଣୀଳ ହେବେ
(D) ଗାଁର ଜମିଗୁଡ଼ିକ ବର୍ଗୀକରଣ କରିବେ

54. ‘ବାରମ୍ବାର’ ସନ୍ଧିବିଲ୍ଲେବଟି ନିମ୍ନୋକ୍ତ ମଧ୍ୟରୁ ବାହ୍ନ ।
- (A) ବାରମ୍ବ + ବାର   (B) ବାର° + ବାର   (C) ବାର + ବାର   (D) ବାର + ମାର
55. ଅସ୍ତ୍ରହେଲେ ଦିନମଣି ଦିନ ହେଲା ଶେଷ
ଆସଇ ରଜନୀରାଣୀ ଧରି କଳା ବେଶ ।
ପଂକ୍ତିରେ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଠି ‘ଦିନମଣି’ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ନୁହେଁ ?
- (A) ହିମାଂଶୁ   (B) ଅର୍ଯ୍ୟମା   (C) ଆଦିତ୍ୟ   (D) ବିଭାବସ୍ଥା
56. ‘ଅଗତ୍ୟା’ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ?
- (A) ନଗଣ୍ୟ   (B) ନିର୍ବିଢ଼   (C) ବାଧହୋଇ   (D) ଅବିଦିତ
57. ‘ନଳ୍ଲଙ୍ଗ ଆପେ ମଥା’ କବିତା ପଡ଼ାଇବାଦ୍ୱାରା ପିଲାଏ କେଉଁ ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନ ଆହରଣ କରିବେ ?
- (A) ଗୋପବନ୍ଧୁଙ୍କ ବିଷୟରେ ଜାଣିପାରିବେ
(B) ଅନନ୍ତଙ୍କ ବିଷୟରେ ଜାଣିପାରିବେ
(C) ଗୋପବନ୍ଧୁ ଓ ଅନନ୍ତଙ୍କ ବିଷୟରେ ଜାଣିପାରିବେ
(D) ଗୋପବନ୍ଧୁ ଯେ ଦରିଦ୍ରର ବଂଧୁ ଏଇ ଧାରଣା ବଳବତ୍ତର ହେବ
58. ନିମ୍ନୋକ୍ତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଠି ବ୍ୟାକରଣ ଶିକ୍ଷାଦାନର ସାଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନୁହେଁ ?
- (A) ଲିଖିତ ଭାଷାକୁ ଠିକ୍ ଭାବେ ପଡ଼ିପାରିବା
(B) ଶବଦଗଠନ ଓ ବାକ୍ୟ ଗଠନର କୌଶଳ ଶିକ୍ଷା କରିବା
(C) ମନର ଭାବକୁ ତୁଟିଶୁନ୍ୟଭାବେ ଲେଖାରେ ପ୍ରକାଶ କରିବା
(D) ସ୍ଵୀଳିତ ସ୍ଵରରେ ଆବୃତ୍ତି ବା ଗାନ୍ଧି କରିବା କୌଶଳ ଶିକ୍ଷା କରିବା
59. “ଦରଶନ ଦିଅ ସତି, ରାତି ପାହିଲା ।” ଏଠାରେ ‘ସତି’ ପଦରେ ‘ଲ’ କାର ହେବାର କାରଣ କ’ଣ ?
- (A) ସତକୁଥୁଥିବାରୁ   (B) ମୁଦ୍ରଣ ତୁଟି ଥିବାରୁ
(C) ସମ୍ପୋଧନ କରାଯାଇଥିବାରୁ   (D) ବନାନ ଅଶୁଦ୍ଧ ଥିବାରୁ
60. କେଉଁଠି ସମ୍ପର୍ଯ୍ୟାଯ୍ୟକୁ ନୁହେଁ ଚିହ୍ନାଅ ।
- (A) ଉକ୍ତଳଦୀପିକା   (B) ଉକ୍ତଳପୁତ୍ର   (C) ସମାଦବାହିକା   (D) ଉକ୍ତଳସମ୍ମିଳନୀ

নিম্ন প্রদত্ত গদ্যাংশটি পাঠ করিয়া নিম্নলিখিত প্রশ্নগুলির (31 হইতে 35) উত্তর দাও :

চীনে যত বৌদ্ধ পণ্ডিত জন্মিয়াছিলেন, হিউয়ান-সাঙ্গ তাঁহাদের মধ্যে সকলের চেয়ে বড়। তাঁহারই শিষ্য-পুশিষ্য এক সময়ে জাপান, কোরিয়া, মঙ্গোলিয়া ছাইয়া ফেলিয়াছিলেন। হিউয়ান-সাঙ্গ বৌদ্ধধর্ম ও যোগ শিখিবার জন্য ভারতবর্ষে আসিয়াছিলেন। তিনি যাহা শিখিবার জন্য আসিয়াছিলেন, তাহার চেয়ে অনেক বেশী শিখিয়া যান। যাঁহার পদতলে বসিয়া তিনি এত শাস্ত্র শিখিয়াছিলেন, তিনি একজন বাঙালী। ইহা বাঙালীর পক্ষে কম গৌরবের কথা নহে। তাঁহার নাম শীলভদ্র, সমতটের এক রাজার ছেলে। হিউয়ান-সাঙ্গ যখন ভারতবর্ষে আসেন তখন তিনি নালন্দা বিহারের অধ্যক্ষ। বড় বড় রাজা, এমন কি সন্তাট হৰ্ষবৰ্দ্ধন পর্যন্ত তাঁহার নামে তটছ হইতেন, কিন্তু সে পদের গৌরব মানুষের নহে। শীলভদ্রের পদের গৌরব অপেক্ষা বিদ্যার গৌরব অনেক বেশী ছিল। হিউয়ান-সাঙ্গ একজন বিচক্ষণ বহুদর্শী লোক ছিলেন। তিনি গুরুকে দেবতার মত ভক্তি করিতেন। তিনি বলিয়া গিয়াছেন যে, নানা দেশে নানা গুরুর নিকট বৌদ্ধশাস্ত্রের গৃহসকল অধ্যয়ন করিয়া তাঁহার যে সকল সন্দেহ কিছুতেই মিটে নাই, শীলভদ্রের উপদেশে সেই সকল সন্দেহ মিটিয়া গিয়াছে। কাশ্মীরের প্রধান প্রধান বৌদ্ধ পণ্ডিত তাঁহার যে সমস্ত সংশয় দূর করিতে পারেন নাই, শীলভদ্র তাহা এক এক কথায় দূর করিয়া দিয়াছিলেন।

31. হিউয়ান-সাঙ্গ কে ?

(A) কোরিয়ার বৌদ্ধ শিষ্য	(B) চীনের বৌদ্ধ পণ্ডিত
(C) জাপানের বৌদ্ধ পণ্ডিত	(D) মঙ্গোলিয়ার বৌদ্ধ পণ্ডিত
32. হিউয়ান-সাঙ্গ কেন ভারতবর্ষে আসিয়াছিলেন ?
(A) বৌদ্ধধর্ম ও যোগ শিখিবার জন্য	(B) বৌদ্ধস্তুপ দর্শন করিবার জন্য
(C) ব্রাঞ্চীলিপি পাঠ করিবার জন্য	(D) ভারতের সংস্কৃতি শিক্ষা করিবার জন্য

33. নানাদেশে নানা গুরুর নিকট বৌদ্ধশাস্ত্রের শিক্ষা গ্রহণ করিলেও কাহার উপদেশে তাঁহার (হিউয়ান-সাঙ্গ-এর) সমস্ত সংশয় ও সন্দেহ দূর হইয়াছিল ?

(A) ধর্মপাল	(B) দীপক্ষর
(C) শীলভদ্র	(D) কাশ্মীরের প্রধান বৌদ্ধ পণ্ডিত

34. তখন শীলভদ্র কোন্ পদে অধিষ্ঠিত ছিলেন ?

(A) সমতটের রাজপুত্র	(B) তক্ষশিলা বিহারের অধ্যক্ষ
(C) মগধরাজের গৃহশিক্ষক	(D) নালন্দাবিহারের অধ্যক্ষ

35. তাঁহার পদের গৌরব অপেক্ষা কিসের গৌরব অনেক বেশী ছিল ?

নিম্নলিখিত পদ্যাংশটি পাঠ করিয়া নীচের প্রশ্নগুলির (৩৬ হইতে ৪০) উত্তর দাও :

আকাশ আমায় শিক্ষা দিল
উদার হ'তে ভাই রে,
কর্মী হ্বার মন্ত্র আমি
বায়ুর কাছে পাই রে ।
পাহাড় শিখায় তাহার সমান
হই যেন ভাই মৌন-মুণ্ড
খোলা মাঠের উপদেশে
দিল-খোলা হই তাইরে
সূর্য আমায় মন্ত্রগা দেয়
আপন তেজে জলতে,
চাঁদ শিখালো হাসতে মধুর
মধুর কথা বলতে ।
ইঙ্গিতে তার শিখায় সাগর —
অন্তর হোক রঞ্জ আকর
নদীর কাছে শিক্ষা পেলাম
আপন বেগে চলতে ।
মাটির কাছে সহিষ্ণুতা
পেলাম আমি শিক্ষা,
আপন কাজে কঠোর হতে
পাষাণ দিল দীক্ষা ।
ঝারণা তাহার সহজ গানে
গান জাগালো আমার
শ্যামল কানন সরসতা
আমায় দিল ভিক্ষা ॥

বিশ্বজোড়া পাঠশালা মোর
সবার আমি ছাত্র,
নানা ভাবের নতুন জিনিয়
শিখছি দিবারাত্রি।
এই পৃথিবীর বিরাটি খাতায়
পাঠ্য যে সব পাতায় পাতায়,
শিখছি যে সব কৌতুহলে
সন্দেহ নেই মাত্র ॥

নিম্নলিখিত প্রশ়ঙ্গলির (41 হতে 50) ঠিক উত্তর দাও :

41. শুন্দি বানান থাকা শব্দ কোনটি ?
(A) অশ্পস্য (B) অম্পশ্য
(C) অস্পষ্য (D) অস্পশ্য

42. নিচে দেওয়া শব্দগুলির মধ্যে ‘বণ’ শব্দের ভিন্নার্থক শব্দ দুটি দেখাও :
(A) জন্ম, শ্রেণী (B) গোত্র, বংশ
(C) অক্ষর, রং (D) অরণ্য, সমুদ্র

43. ‘তচ্ছন্দ করা’র ঠিক অর্থ কোনটি ?
(A) নষ্ট করা (B) গোলমাল করা
(C) তুচ্ছতাচ্ছিল্য করা (D) অনিষ্ট করা

44. ‘স্বর্গ’ শব্দের বিপরীতার্থক শব্দ কোনটি ?
(A) পাতাল (B) পৃথিবী
(C) নরক (D) মাঠ

45. কোনটি ‘পৃথিবী’ শব্দের প্রতিশব্দ নয় ?
(A) ধরিত্বি (B) বসুন্ধরা
(C) অবনী (D) রমণী

46. ‘ভয়’ শব্দটির পদ পরিবর্তন করিলে কোনটি ঠিক হবে ?
(A) ভয়ংকর (B) ভীত
(C) ভয়ানক (D) ভয়িত

47. ‘মোর’ শব্দটির গদ্যরূপ কোনটি ?
(A) আমার (B) আমরা
(C) আমাদের (D) আমি

48. নিচে দেওয়া উপযুক্ত শব্দের দ্বারা বাক্যটির শৃণ্যস্থান পূরণ কর :
ইচ্ছা থাকিলেই _____ হয় ।
(A) কার্য (B) উপায়
(C) গান (D) অর্থ

49. “শিউলি-ছোপানো শাড়িখানি পরো আগমনী গান গাহিয়া ।” — এটি কোন् খতুর বর্ণনা ?

- (A) গ্রীষ্ম (B) বর্ষা
(C) শরৎ (D) শীত

50. নীচের কোন্টি একার্থক শব্দ নয় ?

- (A) বিদ্যালয় (B) পাঠশালা
(C) শিক্ষালয় (D) দেৱালয়

শিক্ষা বিজ্ঞান

নিম্নে প্রদত্ত প্রশ্নগুলির (51 হইতে 60) জন্য চারিটি করিয়া সম্ভাব্য উত্তর দেওয়া আছে । ঠিক উত্তরটি বাছ ।

51. শিক্ষা, শিশুর কি বিকাশে সাহায্য করে ?

- (A) মানসিক বিকাশ (B) শারীরিক বিকাশ
(C) ব্যক্তিত্বের সর্বাঙ্গীন বিকাশ (D) আত্মিক বিকাশ

52. পরিবার হইতে শিশু যে যে শিক্ষা গ্রহণ করে তাহা নীচে দেওয়া হইল । কোন্টি ঠিক নহে ?

- (A) সমাজের আদর্শ, আচরণ ও রীতিনীতি শিক্ষা করে
(B) পরিবারের বিভিন্ন লোকের সংস্পর্শে আসিয়া অন্তর্নিহিত ও সদ্গুণের বিকাশ হয় ।
(C) বিশ্বজ্ঞানের দ্বারা প্রভাবিত হয় ।
(D) বয়স্ক লোকের অনুকরণে সঠিক অভ্যাস গঠন হয়

53. মহাত্মা গান্ধী মাতৃভাষাকে শিক্ষার মাধ্যম ভেবে যে গুরুত্বগুলি দিয়াছিলেন, তাহা নীচে দেওয়া হইল । কোন্টি দেন নাই ?

- (A) শিশুর ভাব প্রকাশ ও গ্রহণ সহজ হয়
(B) কম সময়ের মধ্যে বিষয়বস্তু আয়ত্ত করা সম্ভব হয়
(C) ইংরাজী ভাষার প্রাধান্য শিশুকে উন্নত করে
(D) শিশুর বুদ্ধি, কল্পনা, রূচি ও নীতিবোধের বিকাশ হয়

54. মৌখিক ভাষা শিক্ষা করিবার জন্য প্রথমে কোন্ দুইটি পর্যায়ের বিশিষ্ট অবদান রহিয়াছে ?

- (A) কথন ও গঠন (B) পঠন ও লিখন
(C) শ্রবণ ও কথন (D) শ্রবণ ও লিখন

M. I. L. (HINDI)

निम्नलिखित अनुच्छेद को पढ़कर 31 से 35 तक के प्रश्नों के उत्तर दीजिए :

भाषा पर मनुष्य का विशेष अधिकार है। भाषा के कारण ही मनुष्य इतनी उन्नति कर सका है। जानवर हजारों वर्ष से जहाँ के तहाँ बने हुए हैं। किन्तु मनुष्य उत्तरोत्तर उन्नति करता चला आया है। अन्य जानवरों की अपेक्षा मनुष्य भौतिक बल से न्यून होता हुआ भी अपनी बुद्धि और भाषा के सहारे अधिक सबल हो गया है। उसने पंच महाभूतों को अपने वश में कर लिया है। यह सब भाषा द्वारा प्राप्त सहकारिता के बल पर ही हो सका है। भाषा द्वारा हमारे ज्ञान और अनुभव की रक्षा होती है।

भाषा द्वारा मनुष्य की सामाजिकता कायम है, किन्तु भाषा का दुरुपयोग ही उसे छिन्न-भिन्न भी कर देता है। एक मधुर शब्द दो रूठों को मिला देता है और एक ही कटु शब्द दो मित्रों के मन में वैमनस्य उत्पन्न कर देता है। अब प्रश्न यह होता है कि मधुर या मिष्ट भाषण किसे कहते हैं? साधारणतया जो वस्तु मनोनुकूल होती है, जिससे चित्त द्रवित होता है, वही मधुर कहलाती है। माधुर्य भाषा का भी गुण है। चित्त को पिघलाने वाला जो आनन्द होता है, उसे 'माधुर्य' कहते हैं। वचनों का माधुर्य हृदयद्वार के खोलने की कुंजी है।

31. आज मनुष्य इतनी उन्नति करने का कारण क्या है?

(A) ज्ञान	(B) भाषा
(C) तकनीकी	(D) समाज
32. मनुष्य ने अपनी बुद्धि और भाषा के सहारे अधिक सबल होकर किस को अपने वश में कर लिया है?

(A) जल	(B) स्थल
(C) आकाश	(D) पंच महाभूत
33. अन्य जानवरों की अपेक्षा मनुष्य भौतिक बल से न्यून होता है। यहाँ भौतिक बल का अर्थ है:

(A) शारीरिक बल	(B) मानसिक बल
(C) नैतिक बल	(D) आध्यात्मिक बल
34. एक मधुर शब्द दो रूठों को क्या कर देता है?

(A) अलग कर देता है	(B) समान कर देता है
(C) मिला देता है	(D) परेशान कर देता है
35. निम्नलिखित में कौन-सा शब्द 'वैमनस्य' शब्द के अर्थ को स्पष्ट करता है?

(A) सरलता	(B) उदारता
(C) शक्ति	(D) चंचलता

निम्नलिखित कविता को पढ़कर 36 से 40 तक के प्रश्नों के उत्तर दीजिए :

भूल गया है क्यों इनसान ?
सबकी है मिट्टी की काया
सब पर नभ की निर्मल छाया,
यहाँ नहीं कोई आया है,
ले विशेष वरदान
भूल गया है क्यों इनसान ?
धरती ने मानव उपजाए,
मानव ने ही देश बनाए,
बहुदेशों में बसी हुई है,
एक धरा संतान
भूल गया है क्यों इनसान ?
देश अलग हैं, देश अलग हों
वेश अलग है, वेश अलग हों
मानव का मानव से लेकिन
अलग न अन्तर प्राण ।
भूल गया है क्यों इनसान ?

39. धरती को अलग-अलग देशों में किसने बाँटा है ?
(A) राजा (B) मानव
(C) दानव (D) भगवान

40. निम्नलिखित कौन-सा शब्द 'निर्मल' शब्द का विलोम शब्द है ?
(A) साफ (B) स्वच्छ
(C) पवित्र (D) दूषित

41. भाषा-शिक्षण में आजकल परंपरागत सामग्री के रूप में कौन-सी सामग्री अधिक सहायक होती है ?
(A) पाठ्य-पुस्तक (B) श्यामपट
(C) रेखाचित्र (D) चित्र

42. प्राथमिक स्तर के बच्चों को कविता-शिक्षण के समय निम्नलिखित में से किस प्रक्रिया के द्वारा शिक्षण अधिक उपयोगी हो सकता है ?
(A) गीत (B) अभिनय
(C) व्याख्या (D) गीत और अभिनय

43. 'शिक्षण' का प्रमुख कार्य क्या है ?
(A) विद्यार्थियों का अन्तर्निहित गुणों का विकास करना
(B) विद्यार्थियों के व्यवहार में परिवर्तन लाना
(C) समय पर निर्धारित पाठ्यक्रम को पूरा करना
(D) निर्धारित अधिगम के उद्देश्यों को प्राप्त करना

44. शिशु की मातृभाषा का विकास निम्नलिखित में से किस सामाजिक संस्था के द्वारा प्रारम्भ होता है ?
(A) विद्यालय (B) परिवार
(C) पड़ोस (D) शिक्षक

45. विद्यार्थियों को पाठ पढ़ाते समय निम्नलिखित कौन-सी सावधानता बरतनी चाहिए ?
(A) कथावस्तु विद्यार्थी पर अनुकूल प्रभाव डालें
(B) पाठ में गतिशीलता और क्रमबद्धता रहनी चाहिए
(C) पाठ में भयानक और नकारात्मक प्रभाव पड़ने वाली दृश्य न हो
(D) ऊपर के सभी उत्तर

M. I. L. (URDU)

درج ذیل عبارت کو غور سے پڑھیے اور اس کے نیچے دیے ہوئے سوالات کے جواب دیجیے۔ دیے گئے سوالات کے چار (۴) ممکنہ جوابات دیے گئے ہیں، جن میں سے صرف ایک جواب صحیح ہے اور بقیہ تین غلط ہیں۔ آپ صحیح جواب چن کر ”D - C - B - A“ میں سے جو بھی ہو ان کی نشان دہی کیجیے۔ ہر سوال کی قیمت ایک (۱) نمبر ہے۔ کل سوالات کی تعداد تیس (۳۰) ہے۔

”بھروسہ جوانی کا زمانہ یاد کرتا تھا۔ اپنا سرخ و سفید چہرہ، سدھول ڈیل، بھرا بھرا بدن، رسیلی آنکھیں، موٹی کی لڑی سے دانت، امنگ سے بھرا دل، جذبات انسانی کے جوشوں کی خوشی اُسے یاد آتی تھی۔ ان کی آنکھوں میں اندر ہر اچھا یہ ہوئے زمانے میں، ماں باپ جو نصیحت کرتے تھے اور نیکی و خدا پرستی کی بات بتاتے تھے تو یہ کہتا تھا، آہ، ابھی وقت ہے ”اور بڑھا پا آنے کا بھی خیال بھی نہ کرتا تھا۔ کیا اچھا ہوتا اگر جب ہی میں اس وقت کا خیال کرتا اور خدا پرستی اور نیکی سے اپنے دل کو سنوارتا اور موت کے لیے تیار رہتا۔ ”آہ، وقت گزر گیا، اب یچھتا یہ کیا ہوتا ہے۔ افسوس میں نے اپنے تینیں ہمیشہ یہ کہہ کر بر باد کیا کہ، ابھی وقت بہت ہے۔

- 31۔ مصف کون سے زمانے کو یاد کرتا تھا ؟

(A) بچپن	(B) جوانی
(C) ادھیر	(D) بیماری

- 32۔ مضمون نگار کا چہرہ کیسا تھا ؟

(A) سیاہ	(B) سانو لا
(C) گیہواں	(D) سرخ و سفید

- 33۔ مصنف کا جسم کیسا تھا ؟

(A) بھرا بھرا	(B) پتلاؤ بلا
(C) انہتائی موٹا	(D) درمیانی

- 34۔ اُس کی آنکھیں کیسی تھیں ؟

(A) انہتائی سُرخ	(B) چھوٹی
(C) رسیلی	(D) بادامی

- دانت کو کس سے تشبیہ دی ہے ؟

- (A) چاندی سے
(B) یاقوت سے
(C) موتی سے
(D) سونے سے

36.- اس کا دل کیسا تھا ؟

- (A) اُمنگ سے بھرا دل
(B) غمے سے بھرا دل
(C) نیکی سے بھرا دل
(D) حسد سے بھرا دل

37.- ماں باپ جب نصیحت اور خدا پرستی و نیکی کی باتیں کرتے تھے، تو وہ کیا کہتا تھا ؟

- (A) ابھی فرصت نہیں
(B) ابھی طبیعت ٹھیک نہیں
(C) آہ، ابھی وقت ہے
(D) کل سوچوں گا

38.- مصنف کو کس بات کا کبھی خیال نہیں آتا تھا ؟

- (A) مرنے کا
(B) بڑھا پا آنے کا
(C) کمزور ہونے کا
(D) بیمار ہونے کا

39.- اب مضمون نگار کو کون سی بات ستائی ہے ؟

- (A) وقت گز رجانے کی بات
(B) جوانی کی بات
(C) ادھیر پین کی بات
(D) دوسروں کے نہ پوچھنے کی بات

40.- مصنف نے ہمیشہ کیا کہہ کر اپنا وقت بر باد کیا ؟

- (A) ابھی بچپن ہے
(B) ابھی بہت گرمی ہے
(C) ابھی وقت بہت ہے
(D) ابھی طبیعت نہیں چاہتی ہے

41.- وہ کون سافل ہے جس کا فاعل یعنی کام کرنے والا معلوم ہو ؟

- (A) فعل مجبول
(B) فعل ناقص
(C) فعل متعدد
(D) فعل معروف

42.- ”خالدہ بنے گی“ اس جملے میں کون سافل ہے ؟

- (A) فعل ماضی
(B) فعل لازم
(C) فعل ناقص
(D) فعل متعدد

- حُن مطلع کے کہتے ہیں ؟

(A) غزل کے آخری شعر کو (B) غزل کے چوتھے شعر کو

(C) غزل کے دوسرے شعر کو جو ہم قافی اور ہم دریف ہو (D) غزل کے تیسرا شعر کو

44۔ اصنافِ خن میں سے انیس کس صفتِ شاعری میں مشہور ہیں ؟

(A) قصیدہ (B) مشنوی

(C) رباعی (D) مرثیہ

45۔ مرے دل نے وہ نالہ پیدا کیا ہے گا جس کا بھی جو ہوش کھوتا رہے گا

اس شعر میں شاعر نے لفظ ”نالہ“ کس معنی میں استعمال کیا ہے ؟

(A) جس میں پانی بہتا ہے (B) روئے دھونے کا ماحول

(C) جس نہر میں کشتی چلتی ہے (D) جس میں لوگ غسل کرتے ہیں

46۔ زندگی ہے یا کوئی طوفان ہے ہم تو اس جینے کے ہاتھوں مر چلے

شاعر نے زندگی کو کس سے تشبیہ دی ہے ؟

(A) طوفان سے (B) جینے سے

(C) مرنے سے (D) کسی سے بھی نہیں

47۔ بہارِ زندگی کا لطف دیکھا اور دیکھو گے کسی کامیشِ مرگِ ناگہانی دیکھتے جاؤ

شاعر نے ”مرگِ ناگہانی“ سے کیا مراد لیا ہے ؟

(A) پرانی بیماری میں موت (B) سفر میں موت

(C) جنگل میں موت (D) اچانک موت

48۔ روز ہو جاتی ہے رویا میں زیارتِ حسرت آستانِ شہبہ رزاق ہے زندگی کے قریب

حرست نے اس شعر کے پہلے مرصع میں ”رویا میں زیارت“ کس معنی میں استعمال کیا ہے ؟

(A) سفر میں زیارت (B) خواب میں زیارت

(C) محفل میں زیارت (D) تہائی میں زیارت

جلے ہے شمع سے پروانہ اور تجھ سے میں کہیں بھی مہر ہے جگ میں، کہیں وفا بھی ہے ؟
یہ شعر کس شاعر کا ہے ؟

میر قیقی میر	(B)	سودا	(A)
فائزی	(D)	غالب	(C)

50۔ نیچے دیے ہوئے الفاظ میں سے کون سا لفظ جمع ہے ؟

علماء	(B)	فقیر	(A)
حافظ	(D)	حکیم	(C)

51۔ کسی کام کے کرنے والے کو کیا کہتے ہیں ؟

مفعول	(B)	موصوف	(A)
محروم	(D)	فاعل	(C)

52۔ تم باہر ڈھوپ میں مت جاؤ۔

یہ جملہ قاعدے کے اعتبار سے کیا ہے ؟

فعل امر	(B)	فعل مضارع	(A)
فعل نبی	(D)	فعل مستقبل	(C)

53۔ نیچے دیے ہوئے الفاظ میں سے جو لفظ موتھ ہو اُس کی نشان دہی کیجیے۔

زمین	(B)	آسمان	(A)
سورج	(D)	سمندر	(C)

54۔ اسم کی ایک قسم کی تعریف نیچے دی جا رہی ہے، بتائیے وہ کس کی تعریف ہے ؟

”وہ اسم ہے جو نہ خود کسی سے نکلا ہوا ورنہ کوئی دوسرا لفظ اس سے نکلے۔“

اسم مشتق	(B)	اسم مصدر	(A)
اسم جامد	(D)	اسم اشارہ	(C)

۔ نیچے دیے ہوئے الفاظ میں سے کس کی تضاد صحیح ہے ؟

(B) رات - صبح	(A) کالا - پیلا
(D) زمین - ستارے	(C) ٹھنڈا - گرم

56۔ نیچے ایک جملہ دیا گیا ہے تما نیے اس جملے میں کون سالفظ "صفت" ہے ؟

"سفید گھوڑا میدان میں کھڑا ہے۔"

(B) گھوڑا	(A) سفید
(D) کھڑا ہے	(C) میدان

57۔ نیچے دیے ہوئے جملوں میں سے کون سا جملہ صحیح ہے ؟

(B) میری روانگی بروز منگل ہوگی	(A) تمام استاد نے شرکت کی
(D) احمد نے میرے برخلاف گواہی دی	(C) بلا ضرورت وہاں مت جاؤ

58۔ درج ذیل میں سے کون سالفظ اسم معرفہ ہے ؟

(B) پسل	(A) قلم
(D) شکیل	(C) میز

59۔ نیچے دیے ہوئے محاوروے کا معنی ہے۔

"بغلیں بجانا،"

(B) مذاق اڑانا	(A) خوشی منانا
(D) افسوس کرنا	(C) رنجیدہ ہونا

60۔ لفظ "اعجم آرا"، قاعدے کے اعتبار سے کیا ہے ؟

(B) لاحقہ	(A) سابقہ
(D) صفتِ نسبتی	(C) صفتِ مشہبہ

M. I. L. (TELEGU)

దిగువ నిచ్చిన గధ్య భాగమును చదిని 31 నుండి 35 వరకు గల ప్రశ్నలకు జవాబు వ్రాయుము.

ఉత్పల సత్యనారాయణాచర్య 1928 లో ఖమ్మం జిల్లా చింతకానిలో జననం. జాతీయోద్యమంలో పాల్గొన్నారు. తొలి కావ్యం జోత్ను ఈ జంట నగరాలు హేమంత శిశిరాలు స్వప్నల దుష్టటి విరి కావ్యాలలో ముఖ్యమైనవి. పిల్లల కోసం గేయాలు రచించారు. రహిందుని రచనలను తెలుగులోకి అనువదించారు. మదిర తాలుకాలో ఎరువాలెం అనే ఊరు ఉంది. ఆ ఊళ్ళో ఎందరో మహానీయులు జన్మించారు. ఎరువాలెం సమీపంలోనే జమలాపురం అనే గ్రామం అక్కడాక కొండ, ఆ కొండ మీద శ్రీ వెంకటేశ్వర స్వామి దేవాలయం ఉంది. ఆ ప్రాంతంలో పుట్టిన వాళ్ళందరి పేర్లలోను వెంకట అని ఉండడం తప్పని సరి. ఎరువాలెంలో వెంకటరామారావు పట్టారీ ఉద్యోగము చేస్తుండే వాడు. వారి భార్య వెంకట నరసమ్మ భార్య భర్తలు దైవభక్తి కలవారు. ఆ పుణ్య దంపతులకు 1909 సెప్టెంబరు 3వ తేదీన ఒక శిశువు జన్మించాడు. తల్లితండ్రులు ఆ శిశువునకు కేశవరావు అని పేరు పెట్టారు. ఇంటి పేరు జమలాపురం. పారశాల విద్య పూర్తి చేసుకొని కేశవరావు స్కోదరాబాదులోని నిజాం కళాశాలలో ప్రవేశించాడు. అప్పటికే ఆయనకు పెళ్ళి అయ్యాంది. ఆయన భార్య అన్నపూర్ణమ్మ వినయానికి కొళ్లానికి మారుపేరుగా ఉండేది. చిన్నతనంలోనే కేశవరావు హృదయంలో దేశభక్తి బీజాలు నాటుకున్నాయి. కళాశాల చదువుకు వచ్చిన తరువాత దేశ పరిస్థితులను కళ్వార చూసిన తరువాత ఆయన హృదయంలో దేశ భక్తి పొంగి పొరలింది. మహాత్మగాంధీని గురువుగా ఎంచుకున్నాడు. దేశ స్వాతంత్యం సంపాదించడం. నిజాం రాజును గద్దె దింపడం ముఖ్యంగా భావించాడు. నిరాయుధుడుగానే స్వాతంత్య సమరంలోకి ప్రవేశించాడు. కేశవరావు పిడికిలి బిగించి నిజాం రాజును ఎదుర్కొనేటప్పుడు అతడొక వీరగేసరుడుగా కనిపించేవాడు. ఆరున్నర అడుగుల ఎత్తు వెలుగులు, విరజిమ్మె కళ్ళు, గ్రిస్టస్టన్సుట్లున్న కంఠం గల కేశవరావు ఇతరుల్లి ఎప్పుడు పలకరిస్తుండేవాడు.

31. కేశవరావు ఎవరిని గురువుగా ఎంచుకున్నాడు ?

(A) జవహర్లాల్ నెహ్రూ	(B) లాల్ బహుదూర్ శాస్త్రి
(C) మహాత్మగాంధీ	(D) సర్థార్పటేల్

32. ఏ రాజును గద్దెదింపడం ముఖ్యంగా భావించాడు ?

(A) గోలుకొండ	(B) నిజాం
(C) ఎట్లుకోట	(D) బిందేలుఖండు

దిగువ నిచ్చిన పద్మ భాగము చదివి 36 ప్రశ్నల నుంచి 40 వరకు జవాబులు వ్రాయుము ?

ఆటజని కాంచె భూమి సురుదంబర చుండిరి స్వరబ్బేరి

పటలముహురు హామ్చరవ భంగతరంగ మృదంగనిష్ట యవ

స్ఫుర్తనటవానుకూల హరి పుల్ల కలాపలా సిజాలయున్

గటక చరత్తు, రేణుకరకమితపాలమురిత్తులమున్

తలమె బిహ్వకునైన సీదగమహాత్మ్యం జన్ము? నేనియొడన్

గల చోజ్యంబులు తీవుగనొని మెదన్గా కియనేడ్రింగీదన్

వలినీ భాందవబాను ముత్తస్తరవి కాంత స్వ్యంది దిహార కంరళచగా

త్యాగ పరంపరతపయిపలున్ మద్భాష్ణమున్ దిల్చేడిన్

అనుదుంగమ్మయేళ నీహారిహారి

ఓర్నితల్లు మతాపంచు గరింగిపోయే

గరంగిపోవుత యెడుగద్దుర క్రిసురుడు

దైవకృతమున కిలన సాధ్యంబుగలదే ?

ఎక్కడియరులు స్వదపుర ?
యొక్కడితుహీనాది ? క్రిన్వియోరాంగగునే ?
యక్కట ? మునుసముదించిన
దిక్కదిదుని యెఱగపెడలు తెరువెయ్యదియో ?

43. అంబుదులు అనగా అర్థమేమి ?

- (A) చెరువు (B) సముద్రము
(C) నుయ్య (D) సరస్సు

44. చుక్కలు అను పద్యమును ఎవరు వ్రాసితిరి ?

- (A) దేవులపల్లి వెంకట శాస్త్ర
  - (B) వేములపల్లి శ్రీకృష్ణ
  - (C) శంకరంబడి గుందరాచారి
  - (D) రాఘవేందుడు

45. ‘రామారావు నిన్న సినిమా చూశాడు’ ఈ వాక్యము ఏ కాలంలో ఉన్నయో తెల్పండి.

46. భూమి పుట్టి ఎన్నెళ్లు అయినది ?

47. దుర్వారి సుబ్బమ్మ ఏ సంపత్తిరంలో జన్మించినది ?

48. “సహాయనిరాకరణోద్యమం” ఎవరు తలపెట్టితిరి ?

- (A) జవహర్లాల్ నెప్పూర్
  - (B) మహాత్మగాంధీ
  - (C) లాల్బహదుర్ శాస్త్రి
  - (D) ఎవరుకారు

49. స్వతంత్ర్య ఉద్యమంలో జైలుకు వెళ్లిన మొదటి ఆంధ్ర మహిళ ఎవరు ?
(A) రమణమ్మ (B) సుబ్బమ్మ
(C) లక్ష్మీభాయమ్మ (D) ఏది కాదు
50. విజయనగర సామ్రాజ్యాన్ని ఎవరు పాలించారు ?
(A) అల్లసాని పెద్దన్న (B) ముక్క తిమ్మన్న
(C) తిమ్మరుసు (D) శ్రీ కృష్ణ దేవరాయలు
51. “తింటే గారెలే తినాలి, వింటే భారతమే వినాలి” అనే సామెతను ఎవరు వ్రాసారు ?
(A) వేదవ్యాసుడు (B) నన్నయ్య
(C) తిక్కన్న (D) ఏది కాదు
52. ‘ప్రబంధ పరమేశ్వరుడు’ అను జిరుదు ఎవరికి వచ్చేను ?
(A) నన్నయ్య (B) తిక్కన్న
(C) ఎర్రన్న (D) ఏది కాదు
53. భారతంలో ఎన్ని పర్యాలు ఉన్నవి ?
(A) 15 (B) 16
(C) 17 (D) 18
54. సమ్మక్క సారాలమ్మ జాతర ఎచ్చుట ప్రసిద్ధ మైనది ?
(A) మధ్యపదేశ్ (B) మేడారం
(C) ఒరిస్సా (D) ఆదిలాబాద్

ENGLISH

Answer the following questions choosing the correct alternatives given (Q. Nos. 61 to 70):

67. Holistic Evaluation of learners is done by :

  - (A) Unit end Evaluation (UE)
  - (B) Term end Evaluation (TE)
  - (C) Continuous and Comprehensive Evaluation (CCE)
  - (D) Month-end Evaluation (ME)

68. The Right of Children to Free and Compulsory Education was made in the year :

  - (A) 2007
  - (B) 2008
  - (C) 2009
  - (D) 2010

69. What step does a teacher have to undertake to facilitate reading habit of a learner ?

  - (A) Reading News Papers
  - (B) Library Reading
  - (C) Picture and Map Reading
  - (D) All the above

70. ‘By Education, I mean an allround drawing out of the best, in the child and the man ‘body’, ‘mind’ and ‘spirit’. This was told by :

  - (A) M. K. Gandhi
  - (B) Pt. Jawaharlal Nehru
  - (C) Dr. Sarvapalli Radhakrishnan
  - (D) R. N. Tagore

Read the paragraphs mindfully and answer the following five questions (from 71 to 75) choosing the correct alternatives.

This is a story about the great Moghul Emperor Akbar, who ruled India about 500 years ago. His capital was Agra. Akbar could not read or write, but he was one of the best and wisest kings that ever ruled India. Although he had no education, he had great respect for learning. He invited some of the greatest scholars from different parts of the country to come to his court and help him to rule the country. He chose nine of these wise men to be his close advisors and to follow their advice in all matters. These nine wise men were known as 'Nava Ratna' or the nine Gems of Akbar's Court.

The most famous of the Nine Gems was Raja Birbal, who was always at the Emperor's side. Birbal had a great sense of humour and often said things which made Akbar laugh. Whenever Akbar felt sad, he called Birbal to tell him a joke or a humorous story. Birbal never failed to make Akbar laugh. But, although his stories were funny, there was great wisdom in them. Akbar respected him and loved him like a brother.

71. The unusual thing about Akbar was :

  - (A) He was one of the best and wisest kings of India
  - (B) He had great respect for learning
  - (C) He was illiterate
  - (D) He loved Indians

72. Akbar invited his 'Nine Gems' from different parts of the country with a view to :

  - (A) helping him to rule his Country
  - (B) listening to stories from them
  - (C) listening to their songs
  - (D) getting himself amused

73. The 'Nine Gems' of Akbar's court were :

  - (A) Scholars
  - (B) Singers
  - (C) Musician
  - (D) Dancers

74. Birbal had great sense of humour and often said things which made Akbar laugh. The underlined word in the sentence is a / an _____.

  - (A) Noun
  - (B) Adjective
  - (C) Verb
  - (D) Adverb

75. Birbal for Akbar was as loving and respectable as a _____.

  - (A) minister
  - (B) courtier
  - (C) story teller
  - (D) brother

In football, hockey and other games the length and breadth of the playing area is fixed, but in cricket the playing area can be of any size. A sixer at Melbourne Cricket Ground in Australia needs to clear much more ground than it does at Feroz Shah Kotla Ground in New Delhi. Moreover cricket grounds can have different shapes.

Mumbai, the first Cricket Club of India, was founded by Parsis in 1848. India played its first test match against England in the year 1932. C. K. Naidu, an outstanding batsman of his time was the country's first test captain.

In today's world, television coverage has made cricket very popular. Children in rural areas love to watch cricket on television. Within a few years cricket has become the most popular sport even in small towns and villages in India.

Cricket has become popular all over the world. But our country has the largest numbers of viewers in the world. For cricket, India has the largest market. Therefore, South Asia has become the centre of cricket playing activities and the Headquarters of ICC (International Cricket Committee) has shifted from London to Dubai.

76. The country which has the largest number of cricket viewers in the world is _____.
(A) India   (B) England   (C) Australia   (D) West Indies
77. A sixer at Melbourne Cricket Ground in Australia needs to clear much more ground than it does at Feroz Shah Kotla Ground in New Delhi. This means :
(A) Melbourne Cricket Ground is smaller than Feroz Shah Kotla Ground
(B) Melbourne Cricket Ground is bigger than Feroz Shah Kotla Ground
(C) Melbourne Cricket Ground is as big as Feroz Shah Kotla Ground
(D) Melbourne Cricket Ground is oval
78. C. K. Naidu was a great _____.
(A) all rounder   (B) bowler   (C) batsman   (D) wicket keeper
79. Cricket has been very popular these days because of :
(A) Children's involvement   (B) Television coverage
(C) Wind fall money   (D) Honour and dignity
80. The Headquarters of ICC was in _____.
(A) London   (B) Dubai   (C) Mumbai   (D) Melbourne

Answer the following questions choosing the correct alternatives given (Q. No. 81 to 90) :

81. Mohan's mother is _____ L. P. school teacher.
(A) a   (B) an
(C) the   (D) None of them
82. Dr. Manoj Das is a versatile writer. The underlined Noun phrase is a / an _____.
(A) Object   (B) Adjunct   (C) Complement   (D) Adverb

83. Please don't throw a stone _____ the monkey.
(A) to (B) against (C) on (D) at
84. Sima sang _____.
(A) in the town hall yesterday beautifully
(B) beautifully yesterday in the town hall
(C) beautifully in the town hall yesterday
(D) yesterday beautifully in the town hall
85. My friend Bishnu presented me with a / an _____ camera on my wedding day.
(A) beautiful new American (B) new beautiful American
(C) American new beautiful (D) American beautiful new
86. Radha was made _____ at the party.
(A) dance (B) to dance (C) dancing (D) danced
87. The police failed to catch the criminal. Before they arrived at the spot, the criminal _____.
(A) escaped (B) would escape
(C) had escaped (D) was escaping
88. If Gandhi made a promise he _____.
(A) would keep (B) will keep
(C) kept (D) would have kept
89. Which of the followings is right ?
(A) How are you my dear ! (B) How are you, my dear !
(C) How are you my dear ? (D) How are you, my dear ?
90. Mrs Mayuri is a grass widow. The underlined idiom means :
(A) A young widow
(B) A widow who has illicit relations with men
(C) A woman whose husband is temporarily away from her
(D) A working old woman

MATHEMATICS

91. 23567 ରେ 3 ଓ 6 ର ଶାନୀୟ ମାନର ସମକ୍ଷି ଏବଂ 5 ଓ 7 ର ଶାନୀୟ ମାନର ସମକ୍ଷି ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କେତେ ?

(A) 2353   (B) 2535   (C) 2553   (D) 2355

What is the difference between the sum of the place values of 3 and 6 and the sum of the place values of 5 and 7 in 23567 ?

(A) 2353   (B) 2535   (C) 2553   (D) 2355

92. ନିମ୍ନୋକ୍ତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଶ୍ଵାଦୁଭବ ମୌଳିକ ସଂଖ୍ୟା ଅଟେ ?

Which one of the following is the smallest prime number ?

93. A, B, C ଓ D କୁ ନେଇ ଗଠିତ ଚାରିଅଙ୍କ ବିଶିଷ୍ଟ କୃତ୍ତଭମ ସଂଖ୍ୟାଟି ABCD ହେଲେ, ନିମ୍ନଲିଖିତ ଉକ୍ତ ଗ୍ରୀକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଠିକ୍ ?

(A) A > B > C > D   (B) A > C > B > D   (C) D > C > B > A   (D) D > B > C > A

If the greatest four digit number using A, B, C and D is ABCD, then which of the following is true ?

(A) A > B > C > D   (B) A > C > B > D   (C) D > C > B > A   (D) D > B > C > A

94. ଦୁଇଟି ସଂଖ୍ୟାର ଲ. ସା. ଗୁ ଓ ଗ. ସା. ଗୁ ର ଗୁଣଫଳ 630 । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ସଂଖ୍ୟା 30 ହେଲେ ଅନ୍ୟ ସଂଖ୍ୟାଟି କେତେ ?

is the other number?

95. ନିମ୍ନ ସରଳକରଣରେ କେଉଁଟି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ ?

$$\frac{8}{27} \times \frac{2}{3} \div \frac{3}{4} \times \frac{1}{2} + \frac{5}{2} - \frac{1}{2}$$

(A) $\frac{16}{81} \div \frac{3}{8}$ (B) $\frac{8}{27} \times \frac{8}{9}$ (C) $\frac{3}{4} \times \frac{1}{2}$ (D) $\frac{1}{2} + \frac{5}{2}$

Which is the second step in the following simplification ?

$$\frac{8}{27} \times \frac{2}{3} \div \frac{3}{4} \times \frac{1}{2} + \frac{5}{2} - \frac{1}{2}$$

- (A) $\frac{16}{81} \div \frac{3}{8}$ (B) $\frac{8}{27} \times \frac{8}{9}$ (C) $\frac{3}{4} \times \frac{1}{2}$ (D) $\frac{1}{2} + \frac{5}{2}$

96. $25.0203 = 20 + \underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad}$ ପାଇଁ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଠିକ୍ ?

- (A) $5, \frac{2}{100}, \frac{3}{10000}$ (B) $5, \frac{2}{100}, \frac{3}{1000}$ (C) $5, \frac{2}{10}, \frac{3}{10000}$ (D) $5, \frac{2}{1000}, \frac{3}{10000}$

Which one of the following is correct for $25.0203 = 20 + \underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad}$?

- (A) $5, \frac{2}{100}, \frac{3}{10000}$ (B) $5, \frac{2}{100}, \frac{3}{1000}$ (C) $5, \frac{2}{10}, \frac{3}{10000}$ (D) $5, \frac{2}{1000}, \frac{3}{10000}$

97. 2012 ମସିହାରେ ଯେଉଁ ରେଡ଼ିଓର ମୂଲ୍ୟ 320 ଟଙ୍କା ଥିଲା, 2013 ମସିହାରେ ତାହାର ମୂଲ୍ୟ 368 ଟଙ୍କା ହେଲା । ତେବେ ରେଡ଼ିଓର ମୂଲ୍ୟରେ ବାର୍ଷିକ ଶତକଢ଼ା କେତେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା ?

- (A) 10   (B) 15   (C) 20   (D) 25

The price of a radio in the year 2012 was Rs. 320. In the year 2013 it became Rs. 368. What is the percentage of increase in the price of the radio per annum ?

- (A) 10   (B) 15   (C) 20   (D) 25

98. ସୁବାଷ ବାବୁ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡିରୁ ଗ୍ରେନ୍ ଯୋଗେ ଗୁରୁବାର 8.25 p. m. ରେ ବାହାରି କଟକ ଷ୍ଟେସନରେ ଶୁକ୍ରବାର 7.35 a. m. ରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ତେବେ ସୁବାଷ ବାବୁଙ୍କୁ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି ଷ୍ଟେସନରୁ କଟକ ଷ୍ଟେସନରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ କେତେ ସମୟ ଲାଗିଲା ?

- (A) 10 ଘ 15 ମିନିଟ୍ (B) 11 ଘ 15 ମିନିଟ୍ (C) 11 ଘ 30 ମିନିଟ୍ (D) 12 ଘ 15 ମିନିଟ୍

Subash Babu left Paralakhemundi by train on Thursday at 8.25 p. m. and reached Cuttack station at 7.35 a. m. on Friday. What time did Subash Babu take to reach Cuttack from Paralakhemundi ?

- (A) 10 hr 15 min   (B) 11 hr 15 min   (C) 11 hr 30 min   (D) 12 hr 15 min

99. ଏକ ତାରକୁ ବଙ୍ଗାର ବର୍ଗକ୍ଷେତ୍ରରେ ପରିଣତ କଲେ ସେହି ବର୍ଗ କ୍ଷେତ୍ରର କ୍ଷେତ୍ରଫଳ $A^2 \text{ cm}^2$ ହେଲେ ତାରର ଦୈର୍ଘ୍ୟ କେତେ ?

- (A) 4 cm   (B) A cm   (C) 2A cm   (D) 4A cm

When a wire is bent to form a square its area becomes $A^2 \text{ cm}^2$. What is the length of wire ?

- (A) 4 cm   (B) A cm   (C) 2A cm   (D) 4A cm

100. ଗୋଟିଏ କୋଣର ପରିପୂରକ କୋଣର ଅନ୍ତପୂରକ କୋଣର ପରିମାଣ 78° ହେଲେ କୋଣଟିର ପରିମାଣ କେତେ ?

- (A) 168° (B) 102° (C) 78° (D) 12°

The complementary angle of supplementary angle of an angle is 78° . What is the measure of that angle ?

- (A) 168° (B) 102° (C) 78° (D) 12°

101. ଗୋଟିଏ ଶୁଳ୍କ କୋଣୀ ତ୍ରିଭୁଜର ଲମ୍ବବିନ୍ଦୁ ଏହାର କେଉଁଠାରେ ଅବସ୍ଥାନ କରିବ ?

(A) ତ୍ରିଭୁଜର ଅନ୍ତଃଦେଶରେ	(B) ତ୍ରିଭୁଜର ବହିଃଦେଶରେ
(C) ତ୍ରିଭୁଜର କର୍ଣ୍ଣ ଉପରେ	(D) ତ୍ରିଭୁଜର ଏକ କୋଣରେ

Where does the orthocentre of an obtuse angled triangle lie ?

(A) Inside the triangle	(B) Outside the triangle
(C) On the hypotenuse of the triangle	(D) An angle of the triangle

102. ଗୋଟିଏ ତ୍ରିଭୁଜର ଗୋଟିଏ ବହିଃଷ୍ଟ କୋଣର ପରିମାଣ 80° ଏବଂ ଏହାର ଅନ୍ତରଷ୍ଟ ଦ୍ୱରବର୍ତ୍ତୀ କୋଣ ଦୂଘର ଅନ୍ତପାଦ 3:5 ହେଲେ, ଏହାର ସନ୍ନିହିତ ଅନ୍ତଃଷ୍ଟ କୋଣର ପରିମାଣ କେତେ ?

- (A) 100° (B) 80° (C) 120° (D) 60°

The measure of an external angle of a triangle is 80° and the ratio of the two internal opposite angles is 3:5. What is the measure of its adjacent internal angle ?

- (A) 100° (B) 80° (C) 120° (D) 60°

103. $\triangle ABC \cong \triangle DEF$ ଏବଂ $m\angle A = m\angle D$, $m\angle C = m\angle E$ ହେଲେ $\overline{AC}$ କାହାସଙ୍ଗେ ସମାନ ?

(A)	(B)
(C)	(D) ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟି ନୁହେଁ

$\triangle ABC \cong \triangle DEF$ and $m\angle A = m\angle D$, $m\angle C = m\angle E$. is equal to which one of the following ?

(A)	(B)
(C)	(D) None of these

109. ଗୋଟିଏ ଅଧିବର୍ଷରେ ସପ୍ତାହ ୩ ଦିନ ସଂଖ୍ୟା କେତେ ?

- (A) ୫୨ ସପ୍ତାହ ୧ ଦିନ (B) ୫୨ ସପ୍ତାହ ୨ ଦିନ (C) ୫୨ ସପ୍ତାହ ୩ ଦିନ (D) ୫୨ ସପ୍ତାହ ୪ ଦିନ

How many weeks and days are there in a leap year ?

(A) 52 weeks and 1 day	(B) 52 weeks and 2 days
(C) 52 weeks and 3 days	(D) 52 weeks and 4 days

110. ଗୋଟିଏ ବୃତ୍ତର ପରିଧି ଏହାର ବ୍ୟାସର କେତେ ଗୁଣ ସହ ସମାନ ?

(A) π	(B)	(C) 3.1416	(D) $\sqrt{10}$

The circumference of a circle is equal to how many times of its diameter ?

(A) π	(B) $\frac{22}{7}$	(C) 3.1416	(D) $\sqrt{10}$

111. ପ୍ରାକ୍ ପ୍ରାଥମିକ ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପାଇଁ ନିମ୍ନୋକ୍ତ କାହା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥାଏ ?

(A) ଜ୍ୟାମିତିକ ଚିତ୍ର ଅଙ୍କନ ଓ ମାପ	$\frac{22}{7}$
(B) ଉଚତା ଓ ଦୈର୍ଘ୍ୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଏବଂ ମାପ	
(C) ଯୋଗ ଓ ବିଯୋଗ କ୍ରିୟା	
(D) ସଂଖ୍ୟା ଗଣନା	

Emphasis is given on which of the following for teaching Mathematics to the pre-primary pupils ?

(A) Drawing and measuring Geometrical figures	$\frac{22}{7}$
(B) Measuring and determining height and length	
(C) Addition and Subtraction	
(D) Counting numbers	

112. ପରିବେଶରେ ବସ୍ତୁର ଅବଶିଷ୍ଟ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ କେଉଁ ଯୋଡ଼ାଟି ଅନ୍ୟ ତିନୋଟି ଠାରୁ ଭିନ୍ନ ?

(A) ବଡ଼, ଛୋଟ	(B) ବାମ, ଢାହାଣ	(C) ଆଗ, ପଇ	(D) ଉପର, ତଳ

Which pair is different from the other three so far as the position of the object in the environment is concerned ?

- (A) Big, Small   (B) Left, Right   (C) Front, Back   (D) Up, Down

113. ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପଢ଼ି ସମ୍ପର୍କତ କେଉଁ ଉଚ୍ଚିତ ଭୁଲ ?

(A) <u>ବିଶ୍ଳେଷଣ</u> ଅଜ୍ଞାତରୁ → ଜ୍ଞାତ	(B) <u>ଆରୋହ</u> ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟରୁ → ସାଧାରଣ
(C) <u>ଅବରୋହ</u> ସିଦ୍ଧାନ୍ତରୁ → ସମାଧାନ	(D) କେଉଁଟି ନୁହେଁ

Which of the following statements about methods of teaching Mathematics is wrong ?

(A) <u>Analysis</u> from unknown → known	(B) <u>Inductive</u> specific → general
(C) <u>Deductive</u> theory → solution	(D) None of these

114. ଜ୍ୟାମିତିରେ ଯୁକ୍ତ ମୂଳକ ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ ନିମନ୍ତେ, ନିମ୍ନୋକ୍ତ କେଉଁ ପଢ଼ି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥାଏ ?

(A) ବିଶ୍ଳେଷଣ	(B) ସଂଶୋଧଣା
(C) ପ୍ରଥମେ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଓ ପରେ ସଂଶୋଧଣା	(D) ଅବରୋହ

Which of the following methods is adopted to solve logical problems in Geometry ?

(A) Analysis	(B) Synthesis
(C) First analysis and then synthesis	(D) Deductive

115. ଗଣିତର ନ୍ୟୁନତମ ଶିକ୍ଷଣସ୍ତର ଦୃଷ୍ଟିରୁ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ ପ୍ରାୟତ୍ତଃ କେଉଁ ଦକ୍ଷତା ହାସଲ କରିପାରିନଥା'ନ୍ତି ?

(A) ସଂଖ୍ୟା ପରିଚିତି ଓ ଗଣନ	(B) ଗଣିତିକ ସଂକେତର ବ୍ୟବହାର
(C) ବଡ଼ରୁ ସାନ କ୍ରମରେ ସଜ୍ଜକରଣ	(D) ଅନୁଶୀଳନ ଓ ସ୍ମୃତିରୂପଣ

Which skill is not usually achieved by the pupils of primary schools so far as the minimum level of learning is concerned ?

(A) Identification and counting numbers	(B) Use of mathematical symbols
(C) Arrangement in descending order	(D) Exercise and formula derivation

116. ଗଣିତ-ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କର ବ୍ୟବସ୍ଥାନ ମୂଲ୍ୟାଯନ କାହିଁକି କରାଯାଇଥାଏ ?

(A) ବର୍ଗୀକରଣ କରିବା ପାଇଁ	(B) ଶିକ୍ଷଣରେ ଦୁର୍ବଳତା ବିହୁଣ କରିବା ପାଇଁ
(C) ବୁଝି ପରିମାପ କରିବା ପାଇଁ	(D) ଶ୍ରେଣୀ ପ୍ରମୋସନ (ଉଚ୍ଚୀଷ୍ଟ) ପାଇଁ

Why is placement evaluation of the pupils done in teaching Mathematics ?

(A) For classification of pupils	(B) For identification of learning deficiency
(C) For measuring intelligence of the pupils	(D) For class promotion

117. ଜଣେ ଛାତ୍ର ୧୦୦ରେ ୧ ମିଶାଇ ୧୧୦ ଲେଖିଲା । ଛାତ୍ରର ଏଭଳି ତୁଟି ସଂଶୋଧନ କରିବା ପାଇଁ ଶିକ୍ଷକ ନିମ୍ନୋକ୍ତ କେଉଁ ପଦ୍ଧତି ଅବଲମ୍ବନ କରିବେ ?

(A) ଗଣନସଂଖ୍ୟା ସହିତ ପରିଚିତି କରାଇବେ
(B) ସଂଖ୍ୟାଗଣନା ଅଭ୍ୟାସ କରାଇବେ
(C) ସଂଖ୍ୟାର ପ୍ଲାନୀୟମାନ ବୁଝାଇବେ
(D) ଯୋଗକ୍ରିୟା ଅଭ୍ୟାସ କରାଇବେ

A pupil wrote 110 being asked to add 1 to 100. To rectify such error committed by the pupil, which of the following methods should the teacher adopt ?

(A) To acquaint the child with counting of numbers
(B) To give exercise on counting the numbers
(C) Explain the place value of the digits
(D) Practising addition

118. ଗୋଟିଏ ବସ୍ତୁକୁ ସମାନ ତିନିଭାଗ କରି ଦୁଇଭାଗ ନିଆଗଲା, ଏହି ତଥ୍ୟକୁ ଜଣେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ $\frac{2}{3}$ ବୋଲି ଲେଖିଲା । ଏହା ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀର କେଉଁ ଦକ୍ଷତାକୁ ସୂଚାରୁଛି ?

(A) ଭଗ୍ନାଶର ଲବ ଓ ହର ଠିକ୍ ଭାବରେ ଲେଖିପାରୁଛି
(B) ଭଗ୍ନାଶକୁ ସାଙ୍କେତିକ ଭାଷାରେ ଲେଖିପାରୁଛି
(C) ସାଙ୍କେତିକ ଭାଷାକୁ ଗାଣିତିକ ଭାଷାରେ ଲେଖିପାରୁଛି
(D) ଗାଣିତିକ ଭାଷାକୁ ସାଙ୍କେତିକ ଭାଷାରେ ଲେଖିପାରୁଛି

By dividing an object into three equal parts, two parts were taken. A pupil wrote it as $\frac{2}{3}$. What skill of the pupil does it signify ?

(A) Knows how to write the numerator and denominator correctly

- (B) Knows how to write the fractions in symbolic languages
 (C) Knows how to write the symbolic language in mathematical language
 (D) Knows how to express the mathematical language in symbolic language

119. ଗଣିତ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ପଢ଼ିର କେଉଁ କ୍ରମଟି ଠିକ୍ ?

- (A) ପ୍ରକଳ୍ପଯୋଜନା – ପ୍ରକଳ୍ପଚିହ୍ନଟ – ପ୍ରକଳ୍ପସମାଦନ – ପ୍ରକଳ୍ପମୂଲ୍ୟାଯନ
 (B) ପ୍ରକଳ୍ପଚିହ୍ନଟ – ପ୍ରକଳ୍ପସମାଦନ – ପ୍ରକଳ୍ପଯୋଜନା – ପ୍ରକଳ୍ପମୂଲ୍ୟାଯନ
 (C) ପ୍ରକଳ୍ପଚିହ୍ନଟ – ପ୍ରକଳ୍ପସମାଦନ – ପ୍ରକଳ୍ପଯୋଜନା – ପ୍ରକଳ୍ପମୂଲ୍ୟାଯନ
 (D) ପ୍ରକଳ୍ପଯୋଜନା – ପ୍ରକଳ୍ପଚିହ୍ନଟ – ପ୍ରକଳ୍ପମୂଲ୍ୟାଯନ – ପ୍ରକଳ୍ପସମାଦନ

Which order is correct in teaching Mathematics by Project Method ?

- (A) Planning → Identification → Execution → Evaluation
 (B) Identification → Execution → Planning → Evaluation
 (C) Identification → Planning → Execution → Evaluation
 (D) Planning → Identification → Evaluation → Execution

120. ଜଣେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ $\frac{1}{2} + \frac{1}{3} = \frac{1}{5}$ ଲେଖିଲା, ଏହା ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀର କେଉଁ ପ୍ରକାର ତୁଳିକୁ ସୁଢାଉଛି ?

- (A) ଭଗ୍ନାଶର ଲବ ଓ ହର ସମ୍ପର୍କରେ ଧାରଣା ନାହିଁ
 (B) ସମହର ବିଶିଷ୍ଟ ଭଗ୍ନାଶର ଯୋଗକ୍ରିୟା ବିଷୟରେ ଧାରଣା ନାହିଁ
 (C) ଲ. ସା. ଗୁ. ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାର ଧାରଣା ନାହିଁ
 (D) ସମଲବ ଓ ସମହର ବିଷୟରେ ଧାରଣା ନାହିଁ

A pupil wrote $\frac{1}{2} + \frac{1}{3} = \frac{1}{5}$, which type of error of the pupil does it indicate ?

- (A) No idea about numerator and denominator
 (B) No idea about the addition of fractions having same denominator
 (C) No idea to find out the L. C. M
 (D) No idea about equal numerator and denominator

ENVIRONMENTAL STUDIES

121. ମାନବ ବୃକ୍ଷକର କେଉଁଠାରେ ରକ୍ତ ଛଣା କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ?

(A) ହାଇଲମ୍	(B) ବାଓମ୍ୟାନସ କ୍ୟାପସ୍କୁଲ୍
(C) ଗ୍ଲୋମେରୁଲେସ୍	(D) ମୂଡ୍ ସାରଣୀ

Where the filtration of blood takes place in human kidney ?

(A) Hilum	(B) Bowman's Capsule
(C) Glomerulus	(D) Ureter

122. କେଉଁଟି ଭିନ୍ନ ଶ୍ରେଣୀ ହୁଅ ?

(A) Pellagra	(B) Kwashiorker
(C) Beriberi	(D) Scurvy

Which one belongs to another class ?

(A) Pellagra	(B) Kwashiorker
(C) Beriberi	(D) Scurvy

123. କେଉଁ ଦୁଇଟି ଗ୍ରହରେ ସୁର୍ଯ୍ୟ ପଶ୍ଚିମରେ ଉଦିତ ହୋଇ ପୂର୍ବରେ ଅଷ୍ଟ ହୁଏ ?

(A) ବୃଧ ଓ ଶୁଦ୍ଧ	(B) ଶନି ଓ ମୁରେନେସ୍
(C) ବୃହଷ୍ଠି ଓ ଶନି	(D) ଶୁଦ୍ଧ ଓ ମୁରେନେସ୍

In which two planets the sun rises in the West and sets in the East ?

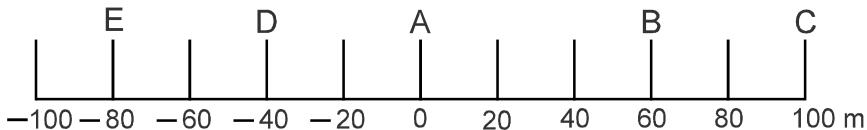
(A) Mercury and Venus	(B) Saturn and Uranus
(C) Jupiter and Saturn	(D) Venus and Uranus

124. ଏକ ରାସାୟନିକ ଯୌଗିକର କ୍ଷୁଦ୍ରତମ ଏକକ ହେଉଛି :

(A) ଇଲେକ୍ଟ୍ରନ୍	(B) ପରମାଣୁ	(C) ଅଣ୍ଵ	(D) ଆୟନ

The smallest unit of a chemical compound is :

(A) Electron	(B) Atom	(C) Molecule	(D) Ion

125. ଉପର ବିତ୍ରୁଟି ଏକ ସଳଖ ସଡ଼କପଥକୁ ସୁଚାଉଛି, ଯେଉଁଥରେ A ବିଦ୍ରୁକୁ 0 (ଶୂନ୍ୟ) ନିଆଯାଇଛି ଏବଂ ତାହାର ଉତ୍ତର ପାର୍ଶ୍ଵରେ 20 ମିଟର ବ୍ୟବଧାନରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ଦାଗ ଅଛି । ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି A ରୁ ବାହାରି ସେହି ପଥରେ ଚାଲି B ରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ଏବଂ ସେଠାରୁ ଲେଉଟି ସେହି ପଥରେ ଚାଲି D ରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ ଅତିକ୍ରମ କରିଥିବା ଦୂରତା ଏବଂ ତାଙ୍କର ବିଷ୍ପାପନ ଯଥାକମେ ହେଉଛି :

The diagram above represents a straight road in which point 'A' is taken as 0 (zero) and on its both sides marks are made after every 20 m. A person started from 'A' and walked upto B on the road and from there turned back and walked upto 'D' on the same road. The distance covered by the person and his displacement are respectively :

126. කෙංඟ තින් ගෙණීයුතු ?

- (A) ବକ୍ର
(B) ଯକ୍ତ
(C) ପାକଷ୍ଳଳ
(D) ଫୁଲ

Which one belongs to another class ?

- (A) Kidney   (B) Liver   (C) Stomach   (D) Lungs

127. (a) ପଥବୀର ତାପମାତ୍ରା ବନ୍ଧିପାଇଁ ସବଜ କୋଠରୀ ପଭାବ ମଣ୍ୟକାରଣ ଅଟେ ।

(b) ଅମ୍ବ ବନ୍ଧୁ ପାଇଁ ଜଙ୍ଗଲକ୍ଷୟ ମଣ୍ଡଯକାରଣ ଅଟେ ।

(c) ସବୁଙ୍କ କୋଠରୀ ପଡ଼ାଇବ ପାଇଁ CFC ଏକ କାରଣ ଅଟେ ।

(A) (a) ඔක අභ්‍ය (b) වි (c) මුළු

- (A) (a) ଠକୁ ଏବଂ (b) ଓ (c) ଘୂର୍ଲୁ
(B) (b) ଠକୁ ଏବଂ (c) ଓ (a) ଘୂର୍ଲୁ
(C) (c) ଠକୁ ଏବଂ (a) ଓ (b) ଘୂର୍ଲୁ
(D) (a), (b) ଓ (c) ଘୂର୍ଲୁ

(a) Green house effect is the principal cause of global warming.

(b) Depletion of forests is the principal cause of the acid rain.

(c) CFC is a cause of the green house effect.

- (A) (a) is correct and (b) and (c) are wrong
- (B) (b) is correct and (c) and (a) are wrong
- (C) (c) is correct and (a) and (b) are wrong
- (D) (a), (b) and (c) are wrong

128. කେଉଁ ସ୍ମୃତି ଭୁଲ ? (ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ମୃତିରେ ବ୍ୟବହାର ପ୍ରତୀକଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ମାଭାବିକ ଅର୍ଥବହନ କରନ୍ତି ।)

(A) କାର୍ଯ୍ୟ (W) = Fs	(B) ବଲ (F) = ma^2
(C) ଛିଦ୍ରିଜ ଶକ୍ତି (P. E) = mgh	(D) ଗଢିଜ ଶକ୍ତି (KE) = $\frac{1}{2}mv^2$

Which formula is wrong ? (The symbols used in each formula carry their usual meanings.)

(A) Work (W) = Fs	(B) Force (F) = ma^2
(C) Potential Energy (P. E) = mgh	(D) Kinetic Energy (KE) = $\frac{1}{2}mv^2$

129. କେଉଁଟି ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ରକ୍ତ ବହନ କରିଥାଏ ?

(A) ବୃକ୍ଷକୀୟ ଧମନୀ	(B) ଯକୃତ ଧମନୀ
(C) କ୍ୟାରୋଟିଡ ଧମନୀ	(D) ଫୁସଫୁସୀୟ ଧମନୀ

Which one carries different kind of blood ?

(A) Renal artery	(B) Hepatic artery
(C) Carotid artery	(D) Pulmonary artery

130. ରୋଗର କାରକକୁ ଭିନ୍ନିକରି କେଉଁଟି ଅନ୍ୟ ଡିନୋଟି ଠାରୁ ଭିନ୍ନ ?

(A) ହଲଜା	(B) ଯଷ୍ଟା	(C) ବସନ୍ତ	(D) ଧରୁଷଙ୍କାର

Considering the causative factor which one is different from the other three ?

(A) Cholera	(B) Tuberculosis	(C) Chicken Pox	(D) Tetanus

131. ନିମ୍ନୋକ୍ତ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାର ମୁଖ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ?

(A) ବୌଦ୍ଧିକ ବିକାଶ	(B) କର୍ମ କୁଶଳତା ବିକାଶ
(C) ଆବେଗିକ ବିକାଶ	(D) ଏ ସମସ୍ତ

Which of the following is the main objective of Science Teaching ?

132. ବହିୟ-ସହସମ୍ବନ୍ଧ ଶିକ୍ଷାଦାନ ଶିକ୍ଷଣ ପଢ଼ିରେ ବିଜ୍ଞାନ ସହିତ କେଉଁ ବିଷୟ ସହ ସଂପର୍କ ରଖା କରାଯାଇଥାଏ ?

- (A) ରସାୟନ ବିଜ୍ଞାନ   (B) ଜୀବ ବିଜ୍ଞାନ   (C) ଭୂ-ବିଜ୍ଞାନ   (D) ଭୂଗୋଳ

Which subject is associated with science in inter-correlation method of teaching learning process ?

- (A) Chemistry   (B) Life Science   (C) Geo-science   (D) Geography

133. ଦୈନିଧିନ ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାଦାନର ସଂକତା ପାଇଁ ଶିକ୍ଷକ କେଉଁ ଯୋଜନା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବା ଉଚିତ ?

Which strategy should a teacher emphasize in day to day teaching science effectively ?

134. କେଉଁଟି ଏକ ମୁଦ୍ରିତ ପାଠ୍ୟାପକରଣ ଅଟେ ?

- (A) ସ୍ଥାଇତ୍ତ (B) ମଡ୍ରେଲ (C) ନମ୍ବନା (D) ଚାର୍ଟ

Which is a printed teaching aid ?

- (A) Slide   (B) Model   (C) Sample   (D) Chart

135. “ବାୟୁରେ ଜଳୀଯ ବାଷ୍ପ ଅଛି” — ଏହାକୁ ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ କାଢି ଗ୍ଲାସରେ ବରପ ଖଣ୍ଡ ରଖି କିଛି ସମୟ ପରେ ଗ୍ଲାସର ବାହାର ପଚରେ ଲାଗିଥିବା ଜଳକଣାକୁ ଦେଖାଇ କୁଣ୍ଡାଇଲେ । ଏହା ଶିକ୍ଷକଙ୍କର କେଉଁ ଭମିକାକୁ କୁଣ୍ଡାଉଛି ?

- (A) ପରିଚାଳକ   (B) ଡକ୍ଟରାବଧାରକ   (C) ସହାୟକ   (D) ଦିଗଦର୍ଶକ

“Water vapour is present in the Air” — This was explained by a teacher keeping pieces of ice in the glass and exhibiting water droplets on the outer surface of it after a while. Which role of the teacher does it signify ?

- (A) Manager   (B) Care-taker   (C) Facilitator   (D) Guide

136. ମହାସାଗର ସମତଳ କେଉଁ ଶ୍ରେଣୀର ଭୂମିରୂପ ଅଟେ ?

Ocean floor belongs to which category of landforms ?

- (A) First   (B) Second   (C) Third   (D) Fourth

137. ମୌସୁମୀ ବାୟ୍ଦୁ କେଉଁ ପ୍ରକାର ଏକ ବାୟ୍ଦୁ ପ୍ରବାହ ?

Which type of wind is monsoon ?

- (A) Periodic   (B) Local   (C) Planetary   (D) Accidental

138. କେଉଁଟି ଜଳବାୟୁର ଏକ ନିୟାମକ ନ୍ତର୍ହେ ?

- (A) ଅକ୍ଷାଂଶ
(B) ସମୁଦ୍ର ଠାରୁ ଜ୍ଞାନର ଦୂରତା
(C) ଦ୍ଵାଣିମା
(D) ସମୁଦ୍ର ପରିନାର୍ଥ ଜ୍ଞାନର ଉଚ୍ଛବି

Which is not a factor controlling climate ?

139. ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଶ ନମ୍ବର ଜାତୀୟ ରାଜପଥରେ ବାଲେଶ୍ଵରରୁ ବ୍ରହ୍ମପୁର ଯିବା ବାଟରେ କେଉଁ ନଦୀ ଗୁଡ଼ିକୁ କ୍ରମାନ୍ତରେ ଅନ୍ତିକ୍ରମ କରିବେ ?

- (A) ମହାନଦୀ, ବ୍ରାହ୍ମଣୀ, ବୈତରଣୀ, ରଷିକୁଳ୍ୟା
(B) ବୈତରଣୀ, ବ୍ରାହ୍ମଣୀ, ମହାନଦୀ, ରଷିକୁଳ୍ୟା
(C) ରଷିକୁଳ୍ୟା, ବ୍ରାହ୍ମଣୀ, ମହାନଦୀ, ବୈତରଣୀ
(D) ବ୍ରାହ୍ମଣୀ, ବୈତରଣୀ, ରଷିକୁଳ୍ୟା, ମହାନଦୀ

A person travelling on N. H. no. 5 from Balasore to Berhampur will cross the rivers in which of the following orders ?

- (A) Mahanadi, Brahmani, Baitarani, Rushikulya
  - (B) Baitarani, Brahmani, Mahanadi, Rushikulya
  - (C) Rushikulya, Mahanadi, Brahmani, Baitarani
  - (D) Brahmani, Baitarani, Rushikulya, Mahanadi

140. ନିମ୍ନୋକ୍ତ କେଉଁଟି ଉଭର ନାତିଶୀତୋଷ ମଣ୍ଡଳର ବିଷ୍ଣୁଟି ଅଟେ ?

- (A) ମନ୍ଦିର ବୃତ୍ତରୁ କୁମେରୁ ବୃତ୍ତ
(B) ବିଷ୍ଣୁବ ବୃତ୍ତରୁ ମନ୍ଦିର ବୃତ୍ତ
(C) ବିଷ୍ଣୁବ ବୃତ୍ତର କର୍କଟ ବୃତ୍ତ
(D) କର୍କଟ ବୃତ୍ତର ସମେର ବୃତ୍ତ

Which of the following is the extension of the north temperate zone ?

- (A) From Tropic of Capricorn to antarctic Circle (B) From Equator to Tropic Capricorn
- (C) From Equator to Tropic of Cancer (D) From Tropic of Cancer to Arctic Circle

141. କୌଣସି ଏକ ଭୌଗୋଳିକ ସ୍ଥାନର ଶୈକ୍ଷିକ ଉଦେଶ୍ୟ ଆଧାରିତ ଯୋଜନାବଳୀ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣକୁ କ'ଣ କୁହାଯାଏ ?

- (A) ମୁକ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ (B) ନିୟମିତ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ
- (C) ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ (D) ପରୋକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ

What is it called to visit a geographical location for objective based observation in a planned way ?

- (A) Free observation (B) Controlled observation
- (C) Direct observation (D) Indirect observation

142. ପ୍ରାଥମିକ ପ୍ଲଟରେ U-ଉପତ୍ୟକା ପଢାଇବା ପାଇଁ ନିମ୍ନଲିଖିତ କେଉଁ ପଢ଼ି ସର୍ବୋକୃଷ୍ଣ ?

- (A) ଚିତ୍ର ପ୍ରଦର୍ଶନ (B) ନମୂନା ପ୍ରଦର୍ଶନ
- (C) ଶ୍ରେଣୀଗୁଡ଼ ପ୍ରଦର୍ଶନ (D) କ୍ଷେତ୍ର ପରିଭ୍ରମଣ

To teach U-shaped valley at primary level which of the following is the best method ?

- (A) Displaying picture (B) Model display
- (C) Class exhibition (D) Field trip

143. ଇତିହାସ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ‘ସମୟ ରେଖା’ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥାଏ, କାରଣ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନେ .....

- (A) ଏକ ସମୟରେ ଘରୁଥିବା ଦୁଇ ବା ତତ୍ତ୍ଵାଧିକ ଐତିହାସିକ ଘଟଣାମଧ୍ୟରେ ସଂପର୍କ ଲ୍ଲାପନ କରିପାରିବେ ।
- (B) ଐତିହାସିକ ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକୁ ସହଜରେ ମନେ ରଖିପାରିବେ ।
- (C) ଐତିହାସିକ ଘଟଣା ଗୁଡ଼ିକୁ କ୍ରମାନୁସାରେ କହିପାରିବେ ।
- (D) ଏ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବେ ।

'Time line' is used in History teaching, because pupils can .....

- (A) establish relationship between two or more historical events taking place simultaneously
- (B) remember historical events easily
- (C) express the historical events chronologically
- (D) All of the above

144. ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତରରେ ଲାଭିତାସ ଶିକ୍ଷାଦାନ ନିମନ୍ତେ କେଉଁ ପଢ଼ିଛି ଅଧିକ ଉପଯୋଗୀ ଅଟେ ?

- (A) ପର୍ୟୁବେକ୍ଷଣ
- (B) ପ୍ରଦର୍ଶନ
- (C) ଗଞ୍ଜ କଥନ
- (D) ପ୍ରକଳ୍ପ

Which method is most useful for teaching History at primary level ?

- (A) Observation
- (B) Demonstration
- (C) Story telling
- (D) Project

145. ଲାଭିତାସ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରତ୍ୟାଶାମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ ପଡ଼ିବା ଯାଇଥାଏ, କାରଣ ଏହାଦ୍ୱାରା ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ମାନଙ୍କର -----.

- (A) ବହୁମୁଖୀ ବିଜ୍ଞାନ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ବିକାଶ ଘଟିଥାଏ
- (B) ଘଟିଥିବା ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକୁ ବିଶ୍ଲେଷଣ କରିବାରେ ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ ।
- (C) ବିଶ୍ଲେଷଣମୂଳକ ତଥ୍ୟରୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଘଟଣାର ରୂପରେ ସମ୍ଭବରେ ପୂର୍ବାନୁମାନ କରିବାରେ ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ ।
- (D) ଉପରୋକ୍ତ ସମସ୍ତ ଦକ୍ଷତାର ବିକାଶ ଘଟିଥାଏ

Thought provoking questions are asked while teaching History, because they help the pupils to :

- (A) develop divergent thinking ability
- (B) analyse the incidents occurred
- (C) predict the occurrence of the next probable event from its analytical account
- (D) develop all of the above abilities

146. ଭାରତୀୟ ସମିଧାନର ରକ୍ଷାକର୍ତ୍ତା କିଏ ?

- (A) ଲୋକ ସଭା
- (B) ରାଜ୍ୟ ସଭା
- (C) ସର୍ବୋତ୍ତମାନ ନ୍ୟାୟାଳୟ
- (D) ରାଷ୍ଟ୍ରପତି

Who is the protector of the Indian Constitution ?

- (A) Lok Sabha
- (B) Rajya Sabha
- (C) Supreme Court
- (D) President

147. ବ୍ରିଟିଶ୍ ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟ୍ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଶ୍ନୀତ କେଇଁ ଶାସନ ଖେଡାଟି 1919 ମସିହାରେ ‘ଭାରତ ଶାସନ ଆଇନ୍’ର ରୂପ ନେଇଁ ?

- (A) ମଣେଗୁ-ଚେମସଫ୍ରୋର୍ ସଂକ୍ଷାର ଆଇନ୍
(B) ରାତ୍ରିଲାଭ ଆଇନ୍
(C) ମର୍ଲେ-ମିଣ୍ଡୋ ସଂକ୍ଷାର ଆଇନ୍
(D) କ୍ୟାବିନେଟ୍ ମିଶନ୍ ଆଇନ୍

Which administrative act passed by the British Parliament became a law of Indian Administration in 1919 A. D ?

- (A) Montagu-Chempsford Ammendment Act
(B) Rawlat Act
(C) Marle Minto Ammendment Act
(D) Cabinet Mission Rule

148. ଭାରତରେ ପ୍ରଥମ ସ୍ଵାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ କେବେ ହୋଇଥିଲା ?

- (A) 1757
(B) 1857
(C) 1919
(D) 1942

The first struggle for Indian Independence took place in which of the following years ?

- (A) 1757
(B) 1857
(C) 1919
(D) 1942

149. ସଂସଦୀୟ ସରକାରରେ ସାଂସଦମାନେ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ କାହାପାଖରେ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ରହନ୍ତି ?

- (A) ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ
(B) ରାଷ୍ଟ୍ରପତି
(C) ଲୋକ ସଭା
(D) ଦେଶର ଜନସାଧାରଣ

To whom do the Members of Parliament owe their accountability for various functions in a parliamentary form of government ?

- (A) Prime Minister
(B) President
(C) Lok Sabha
(D) People of the Country

150. କେତେତମା ସଂବିଧାନ ସଂଶୋଧନ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଭାରତକୁ ଏକ ଧର୍ମ ନିରପେକ୍ଷ ରାଷ୍ଟ୍ରରୂପେ ଘୋଷଣା କରାଯାଇଛି ?

- (A) 40
(B) 42
(C) 70
(D) 76

By which of the following constitutional ammendment act India has been declared ?

- (A) 40
(B) 42
(C) 70
(D) 76

=====

Space for Rough Work

Space for Rough Work

Space for Rough Work

Space for Rough Work
